

కలరాకు నిద్రోపధము

౧౦౦-కే-౬౬-గుణము.

తప్పక యేదకలోనున్న నుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును భారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరావ్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరలైలుప్రేమనును దెలుపవలెను.

వైద్యురత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఎ. వి. యస్. సి. యం. వి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

జులై ౧౦ ఆగష్టు
పండిట్, మదరాస్.

రిజిస్టర్ చేయబడిన "శకుంతలా" నెలసరికిలు పెరుగు సుగంధ వైలము.
16 విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. తపాలఖర్చులు 0-3-0

ఇందలి రమణీయమగు నానన చెప్ప
నలవిగాను. తలకు చరిగి దువ్వకొనిన
ఇరుగు పొరుగు యిండ్లకు కూడా
వాసన యుహయించును. వెంట్రుకలను
పెరుగ నిచ్చును మెదడుకు చలన కలు
గును. కండ్లకు చల్లదము నిచ్చును.
కొందరు ప్రోత్సాహ పరచినందున ఈ
చమురును స్పెషల్ గా మనోహరమగు
వాసన ద్రవ్యములు చేర్చి తయారు
చేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి
యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది.
36 బహుమతుల వివరం:—స్త్రీలు
తలలో ధరించు కొప్పుపుష్పం 1, దంత
పురుజ్వన 1, ముఖముచూపు అద్దము 1,
జగ్మచునీల్యుర కాటుకిబంతె 1, వాసన
సోపుబిళ్ల 1, తాంబూల చూరలు 2,

కొండోవిలుకలు 6, కార్ నేవన్ బ్రాది 1, ఘనగుడబ్బి 1, అత్తగుడిబ్బి 1, వెరళి 36 బహుమతులు యివ్వబడును.
మాచిరునామా:—సుప్రీయర్ వాచ్ కంపెని, పోస్టు బాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

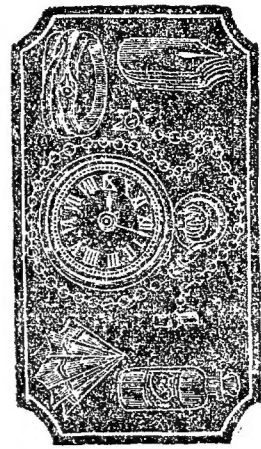
ఇది చేహముపండుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియూ సకల చర్మరోగములను బాగుచేయును.
కీళ్ళపొట్టి, సాటివాయువుపొట్టి, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములకు నీవిద్రువ
నలనుగును. ఇది చర్మమునకు తాంబూలగలిగించును. నాదీతంతువులకు శుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును
శుద్ధిగఁజేసి స్వచ్ఛమేయును. నీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
బల నీసామందము వాదిన లోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మూర్ఖు గమపించును. రెండుసీసాలు
వాదిన లోడనే శరీరము బాగుపడును.
నీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫననవాడి. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAYANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పాకెట్ లివర్ గాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతో 2-14-0 లు మాత్రమే
6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్
పవిత్రో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారై యిప్పు
డే నూతనముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం
డా సరియైన కాలక్రమము చూ
పించు వారు యిదియే, మిగుల
సుందరమైనది. దీని 6 బహుమ
తులవివరం:— (1) నాణ్యమైన
చేతిగుడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్త
ర సీసా, (3) సర్వాకారమైన
ఉంగుళము, (4) గడియారపు గొ
లుసు, (5) వివిధమైన స్ట్రీలునిబ్బు
(6) దిక్కులుచూసేడు కంపోసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి లెప్పించుకొనుడు.

వి. అర్. నెంకటరమణ అండు కంపెని.

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యార్ సందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిల్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్ధోయుల కుడ్రకింపబడిన అత్తరుపయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాసన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతియమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్టను వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట
లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన వేయిరకముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క సువాసననుభవించు
చుటకయి ఆటోదిల్ బహార్ యివ్వవచ్చును మీదగ్గిరనున్న
సాపుకీపరు సహగవలయును వారిచావున లేదని మాకు వ్రా
యును. చిన్నబుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్లబ్ హౌస్ అత్తరుగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0 ఈ అత్తరుతో
మరగడెట్టబడి ఘుమఘుమ యందుచుండు కార్డులు డబ్బీ 1-3
0-10-0. వి. సి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఎలెంటులు—అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్

కెమికల్ కంపెని, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏలెంటు:—మహత పురుషోత్తం మూర్తి
నెం 29, వై నాబజారు కోడ్డు, ప్రవరు బజారునమీపం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి వల్లి.

ఇది శంజీవినింటి ఒక నవమాలిక. ఇదియే మన పూర్వీ
కుల ఆతిరహస్యపు కౌమధము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంశ
కత్తెను పోగొట్టుటకు యింతటిమించినది లేదు. జన్మోర్దియ
దుర్బినియోగముచేతను మూత్రవ్యారంబులకు సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును
శుభ్రపరచి నరములకు పలుపువ్వమును చేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 29 విధములగు సేహములను మొదలంట
నాశనము చేయుటలో శంజీవివంటిది. "సర్వజీవన్" ఇది
స్త్రీలు, పురుషులు, బాలుర వృద్ధుల ఆందోళన నువయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృద్ధావ్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కేటి మదరాసు.

కూష్మాండలేహ్యము.

ఈలేహ్యము నవమాలికాసారంబులతో కాస్త్రోక్త
ముగా తయారు చేయబడినది. ఇది 40 రోజులు సేవించిన
కుక్షివృద్ధి, అజీర్తి, క్షయ, మూలశంఖలు, సుఖవ్యాధులు
సేహుతిమొగలలు, మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి
బలము, కాంతి, వీర్యవృద్ధిగలవాడై పరాక్రమము, దీప్తాయువు
కలుగజేయును. పత్తెములేదు. 40 రోజులకు 2 డబ్బాలు
చాలును. డబ్బా 1-కి వెల రూ. 2-8-0 లు ఖర్చులు సహా
2 కోరినవారికి సచిత్రమైన క్యాట్రాగు ఉచితముగ పంపబడును
విలాసములు విడి ఆత్మరములతో వ్రాయుము.

అడ్రెసు:—మేనేజరు.

సరస్వతి వైద్యశాల,

మాముదూరు, కృష్ణాజిల్లా.

యూరపు నైన్యములు.

చువంగులము మార్గము 11 వారములైనవి. కాలము గడచినకొలది రెండు పత్రములను పోల్చినప్పుడు మున్నది గాని తగ్గుటలేదు. ఇంత ద్వారా గొప్పని నమ్ముటకు నుపేక్షలేదు. ఈ చువంగులమును ఒకటి రెండేండ్లవరకు జరుగుచుండునని రజధర్మమును నెగిన వారిమతము. ఏరాజ్యము యధము సంతకాలము చేయగలదియును వారాజ్యపు జన సంఖ్యను సంపదలను నైన్యబలమును జనల నైన్యములను ననుసరించుచుండును. యూరపుభండమునందలి రాజ్యము లన్నియును నిర్బంధమైన రజశీతల పద్ధతి నవలంబించినవి. యాకాశలందరును నైన్యశీతలమును బొందుటయును నవసరమైనపుడు యధముచేయటయును నవశ్యము. ఆయాచారము బ్రటిషు ద్వీపములందుమాత్రము లేదు. అందువలననే 4 కోట్ల ప్రజలుగల ప్రాన్సునందు 31 లక్షలమందియును 4 కోట్ల ప్రజలుగల బ్రిటిషు ద్వీపములందు 5 లక్షలమందియును నైనికలందుటయును తటస్థించుచున్నది. ఈ క్రిందిపట్టి యందాయా దేశముల జనసంఖ్య నైన్యబలము దెలుపబడుచున్నది.

Table with 5 columns: రాష్ట్రము, జనసంఖ్య, జనసంఖ్య, జనసంఖ్య, జనసంఖ్య. Rows include India, England, France, Germany, and others.

నైన్యసంఖ్యలను బట్టి జర్మను పక్షపు యోధులు 58, 20, 000 మందియును మిత్రమునందలి పక్షపు యోధులు 1,04,72, 889 మందియును గలరని తెలుచున్నది. నైన్య సంఖ్యలనుబట్టి యోచించిన జయము మిత్రమునందలికి గలుగవలసియున్నది. జర్మనులు తదేకాంతపు యుద్ధాంగముల నన్నిటిని మాపు దేండ్లుగ నిర్ణయించేయచుండిరి. ఇతరరాజ్యములవారంతటిగట్టి పట్టుతో యుద్ధాంగములను నిర్ణయించేయిందలేదు. నైన్య నివహములను నొక ప్రదేశమునందు తేగ్గుటకై జర్మను దేశము నందు గల సదుపాయములు రుష్యాదేశమునందులేవు. అందువలనను జర్మనునైన్యములు పడమటిరంగమునండి తూర్పురంగమునకును తూర్పురంగమునండి పడమటిరంగమునకును ములముగ బోవుచున్నవి. జర్మనుదేశమునందు యవకులందరును. 20 ఏండ్ల వయసు వచ్చినవారైన నైన్యశీతలమును బొందవలసియుండును. యవకులు మూడేండ్లు నైన్యశీతలమునుబాగా నైన్యదశమునందు చేరియుండును. పిమ్మట నాలుగేండ్లవరకు రిజర్వు నైన్యమునందు చేరి ఒక నైన్యభాగమునందు బొందవలసిన శీతలమును బొందుదురు. ఆ నాలుగేండ్లలోను రెండుసార్లు మూడు పత్రముల కాలము తేరిగి యధశీతలను బొందుదురు. ఆపుడు "లాండ్స్మన్" అను పేరొందిన నైన్యభాగము నందు చేర్చబడుదురు. ఆభాగమునందు అయిదేండ్లుండును ఆ కాలము నందు తిరిగి రజశీతలమును పొందు సార్లులు రెండు వారముల కాలము పొందుదురు. ఈ శీతలమును బొందిన వారు మొదటి రిజర్వు నైన్యములకు జరిగింపబడుదురు. 32 ఏండ్ల ప్రాయమువచ్చినపుడు రెండవ రిజర్వునైన్యమునందు చేర్చబడి 39 ఏండ్ల ప్రాయమువరకా నైన్యభాగమునందు యుండురు. పిమ్మటను "లాండ్స్మన్" అని పేరొందిన నైన్యభాగమునందు చేర్చబడి 45 ఏండ్ల ప్రాయము వరకవట నుండురు. లాండ్స్మన్ మొదటిభాగమునందలి శీతలముబొందిననైనికలను దాని రెండవభాగమునందు శీతలము బొందినవారును గలరు. జర్మనియందు తరుణవయస్కులందరును తప్పని సరిగా రజశీతలమునుబొంది ఆననమైనపుడు యుద్ధమును జేయవలసియుండును. కొన్ని మార్పులతో నిట్టి పద్ధతయే రుష్యా, ప్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా, ఇటలీ మొదలగు యూ

రపురాజ్యములందు వాడుకయందున్నది. నిర్బంధమును నంగీకరించని బ్రిటిషుద్వీపములందుమాత్ర మిట్టి బలవంతరజశీతలము లేదు. గాబర్నల్ ప్రభువు మొదలగు రజనీలివికారదులు బలవంత శీతలము వనరును వాడుచుచుండిరి. కాని యావాదము నిరాకరింపబడినది. ఆవాదముయొక్క యవసరమిప్పుడు స్పష్టమైనది. బ్రిటిషు ద్వీపములయొక్కయు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వాసులయొక్కయు దేశభక్తీలన బ్రిటిషుపక్షమునందును 20,00,000 నైనికలను కొన్ని మాసములలో నిర్ణయముగానున్నరు. ఆనైన్యదశములు నిర్ణయించుట మిత్రమునందలిపక్షమునకు విజయము గ్రువమగును. మిత్రమునందలికోటిపక్షమువారందరును శాంతిమనస్కులై కాలమును నమ్మి యట్టితరుణమునకై వేచియుండవలయు. వేరొకవ్యాసమునందు యూరపురాజ్యముల నాకాదశబలము, శతఘ్నబలము, విమానదశబలము సంపర్కము వివరింపబడును.

శ్రీరామలింగ దేవాలయస్థితి.

దొరతనమువారి కొకవిన్నవము. నందిగామనండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఈ గ్రామమునందలి శ్రీరామలింగాలయమును గూర్చి, యాదినాథ యాషట్కాయందు వ్రుప్రముగా వ్రాసియున్నాడను కాని, దీని పరిపాలనమెంత యక్రమముగను, శోచనీయుగము నున్నదో చదువరు తెలుగుటకును, పుణ్యాత్ములెవరేని యాద్యుత్తరమునకును బ్రయత్నించుటకును మఱికొంత వివరముగ వ్రాసెదను. ఈఆలయము చిరకాలముక్రిందట స్థాపింపబడి సుమారు నూటయేబది సంవత్సరముల క్రిందట బాల దీపస్థితియందుండెను. అప్పుడు ఈప్రాంతముల జమీందారులై పరిపాలనము గావింపుచున్న శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడు బహదూరు మన్నె సుబ్బాకృష్ణపు సుమారు 1500 యొక్కరముల భూమిని దేవాలయమునకొసంగి నిర్వహణచేయు స్వప్రవాచకులను మంగళవాద్యగాంధ్రును, నిక నితర నేతలను సక్రమముగ నియమించివారికి సుఖశాంతిపాఠాల గల్పించియున్నాడు. గానురాను దేవాలయమునకు రాబడి హెచ్చుచుండ పరిపాలనము హీనదశకువచ్చినది. సుమారు 800 ఎకరములభూమి ననుభవించు చుప్పది స్వప్రవాచకులకును, ప్రతిదినము గుడిలో గానించువారు పదిమంది మాత్రమేయున్నారు. వారిలోనిజముగ స్వప్రవాచకముచేయు సమర్థులు అయిదుగురు; తక్కినవారు వీరి వాపునకుండి ధర్మరాకుండ బెడవులమెదల్పు నధ్యయన పరులు. తక్కిన ఇరుదినములలో గొందరి కుటుంబము లంతరించివి. వారిశిష్యుల భూములు యితరు లనుభవించుచున్నారు. అట్లునుభవించుచున్న వీరు దేవునిసేవచేయరు. మరొకందరు గ్రామమున సంవత్సరమున కొకసారియొకసారి గానిండురు; గ్రామాంతరముల నిరంతర్యములందున్నారు. మాన్యముల మాత్రము ననుభవించుచునే యున్నారు. మరొకందరి కాలాకు విలంబపులు మాత్రము నున్నారు. వారి గ్రామములోనే యున్నారు. వీరిలో కొందరు దత్తత తీసికొని, ఆదత్తపుత్రులు తాలూకాఫీసులో నుద్వోగముగ నున్నారు. దేవాలయ సేవ యెట్టిదో యెఱుగకున్నను, మాన్యములు వీరికి భుక్తమగుచున్నవి. మఱికొందరు విలంబపులు తమ తరపున సేవజేయుటకు గుమాస్తాలనులెట్టి మాన్యముల ననుభవించుచున్నారు. మఱికొందరు గుమాస్తాలనుగూడ నియమింపకయే మాన్యముల ననుభవించుచున్నారు! స్వప్రవాచకులస్థితి యట్లుండ, నిర్వహణకై ఏర్పడి మాన్యముల ననుభవించుచున్న మంగలివాంధ్రులు, బోగము వాంధ్రులు, వైవారి మాన్యమునే యవలంబించుచున్నారు. మంగలివాంధ్రు, బోగలుగాని, తుదకు నన్నయకట్టుగాని మోయలేని కట్టువాండ్రును గుమాస్తాలనుగా అమంతులతోమే నియమించి పంపుచున్నారు. బోగమువారిలో పెద్దవా రెక్కో దొక్కొక్కములందు ఘనవికారములను గ్రామములందుండి, పసి పాపలను గుమాస్తాలనుగా నియమించి పంపుచున్నారు. ఈపసి పాపలను మాత్రము ప్రతిరాత్రి శోలపాటలుబాడి చేప్పని నిర్వహించుచున్నాడు. ప్రతిముదమున మేలుకొలుపుపాటల బాడుచుండురు! మాటలుచచ్చి, కాని, పసిపాపల శృంగారపు పాటలు చేపురికి, దుర్వృత్తులందు నరించిప్రాశస్త్యీల పాటల కంటే హృద్యముగనే యుండునుగాన నది సమంజసమే! ఈయరాజకస్థితికి మనఃపూర్వపు ధర్మకర్తలే కారణమని చెప్పక తప్పదు. వీరిలో నొకరు, మైసూరుతిరుగు పరిపాలనాధికారును జలుపు, వింపుపు, రెండవధర్మకర్త, పురుషసంతానములేని, మఱియొక విలంబపు. ఈయిద్దరి విలంబపుల తరపున, నొకరి మాట యొకరికి సరిపడని గుమాస్తాలిద్దరు ఈగ్రామమున పనులు జరుపుచుండురు. వీరిలో నొకరు అగ్రహారము. రెండవధర్మకర్త. వీరునుబడి గలవాడు. ఏరెట్లుండిన బోగముగల్గించుకొనడు.

రెండవ ఆయాన బోగలిమకాన్తము చదివినాడట. పంచాంగము ప్రచురించుచుండును. పిటిషన్లుకూడ లోకలకు వ్రాసియుచ్చుచుండును. ఈసేవలకు వసతుల యనుభవము లిట్లుండగాదేవాలయమునందలి నిర్వహణదేవాలయము, నర్సికములకు నేర్పడిన భూములమీద సుమారు సంవత్సరమునకు నాలుగువేల రూపాయలదాయము వచ్చుచున్నది. అందులో ఎనిమిదివందలకు మించిన ఖర్చుదేవాలయము క్రిందజరుగుటలేదు. మిగత ధనము ధర్మకర్తలకు జేరుచున్నది. దేవాలయము నగ్గవిధముల శిథిలమగుచున్నది. ఇట్టివిషయములో బోగము గలంగ తేసికొని చక్కజేయు శంకుస్థాపన వారున్నారనియు, గవర్న మెంటువారు విచారణచేసి సక్రమముగా బనలుజరుపులాగున ధర్మకర్తల నిర్బంధింప వచ్చుననియు విందము అయ్యడయే నిజమైనయడల నీసంగతులు చక్కబడగలవని మాయాశయము.

కానకులు.

రష్యాదేశపురస్కృత నైనికులు. వీరు నియామక నైనికవ్యమునను నైనికేతరులలోను గూడ చేరక నిరుత్కలకును మధ్య తిరగతిగవారుగ నున్నారు. వీరు యధానైపుణ్యముగలవారు. ప్రభుత్వమువారివలన నొసగబడిన మాన్యముల ననుభవించుచు సమయమువచ్చి నపుడు సంగరమునకు పోవుటకు బాధ్యులై యుండురు. కాంతిసమయముల యందు వీరు స్వేచ్ఛాపరలుగా నుండురు. కానకులగా సాహసములు దొడ్డిగాండ్లను యోయు. ఈ పద మొకతెగ నైనికలకు వర్తించునను నభిప్రాయము సరియైనదిగాదు. యురలు పర్యవేక్షకులకు నీ పరుసనికని మధ్యనుండు రష్యా జిల్లాలో నుండు ప్రజల నందరిని గూడకానకులందురు. మొత్తముమీద కానకులు 25 లక్షలమంది గలరు. వీరిలో 22,000 మంది యుద్ధము చేయగలవారున్నారు. యుద్ధములేని సమయమున వీరికి క్షృణసాయము వేట చేపలను ఒట్టలు మొదలగు పనులను చేయుచుండురు. మొత్తముమీదకానకులతెగ దేశచరిత్రములందు యేగ్గుడినది మొదలు వీరు వీరత్వమునకే పేరు మోసియున్నారు. అరంభమందు వీరుచాల దేశోపద్రవకారకులుగ నుండిరి. వారు పరగణాలలో నేదొకలహములను గల్గించుచుండిరి. కలహముల కనకాశము లేనప్పుడు వారు తురుష్కులను నాశనముచేయుట యందు ప్రవర్తించుచుండురు. తురుష్కులారాన నాశనమును కానకులు పుణ్యకార్యముగ భావించుచుండురు. కానకులకు శూరధర్మము సహజముగ పట్టుబడియున్నది. వారి చాల్య క్షేమగూడ వీర విక్రమములే. వారాబాల్య ప్రసక్తి తాత్విక విద్యాప్రవీణులుగనున్నారు. వారు తప్పుటకుగుటలే నేర్పినదాని గుట్టుములను లొంగ దీయగలవారగుచున్నారు. కానకుడును వానిగుట్టుమును వేరువేరు జీవములు కావని యొకపరాసు కవివరుడు వ్రాసినవిషయమందీయగ మిడియున్నది. సాధారణముగ నన్ని దేశముల యందును గూడ నాన్యకులు గుట్టుములను లొంగ దీయుటకు తమ మడమలకు, 'స్పర్శ' అను వాడి మొనుగుల తీగలను పెట్టుకొని వానితో గుట్టుముల ప్రక్కలలో పొడుచుచుండురు. అన్యారోహణ విద్యా ప్రవీణులుగ కానకులు మాత్రమా పరికరముల నెన్నడు నుపయోగింపరు. తమ గుట్టుములను, దుస్తులను, సామగ్రిలను, కానకులే నిర్ణయించేసికొనవలెను. ప్రభుత్వమువారు వారి కాయధములను మాత్ర మొసంగెదరు. శత్రువుల కవశాశము కలిగించు నట్టి తిక్కలకొడతే యలంకారములను కానకులు భరింపరు. వారి వేడుములు సామాన్య వేడుములుగనే యుండును అస్పృశాను దేశపు కల్లరి కిరొవేడుములను వారు ప్రత్యేకముగ భరింతురు. కానకులు పదాతులుగ, ఫిరంగులు కాల్యువాగును ఆస్యకులుగనుగూడ సమరము చేయుటకు సమర్థులైన వారిలో పెక్కింద్రు ఆస్యకులుగ నుండుటకే యుద్ధిలసింతురు. వారిలో ఆస్యకులు 150,000లములును పదాతులు 200,000లములును ఫిరంగులు కొల్లవారు 300,000లములును కలరవిభుధర్మము వారు ప్రకటింపరి. కానకులకు వేగుపరియించు చాల నైపుణ్యముగలదు. రణరంగముందు వారిప్రజ్ఞ వస్థ వాతీరము. నైన్యమునకు కానకు దశమే నైపుణ్యముజీవము నైయున్నదని యొకరష్యాదేశపు సేనాని వ్రాసియున్నాడు. కానకులుగాల పదాతులలో నొక్కరైరి కునివలనకులకు సంపత్తివికారములు నూరుమంది మొదలగు కలుగదని మరియొక సేనానిచెడి పెను. నియమబద్ధముగాని యధామొనరించుటకు వారిన్ని విధముల తగినవాడుగా నున్నాడని నెపోలియనుగూడ నంగీకరించి యుండెను. ఆరని గవ్వ నైన్యము 1812వ సంవత్సరమున మార్షింగ్గమునందలి పెరు కవశాశులనివచ్చినపుడు రష్యాదేశమునందలి కన్యకాశ్రమములనుకలిగిన బాధయుటుండ విసుగుచులేరేమంద వచ్చాడని చెప్పించిన కానకాన్యకులబాధయే విపరీతపద్ధతము కలిగించినది.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

పొలమూటునుండి వీరు పర్యటనమునకు, కొల్లెగోడ వద్దకు వెళ్లిరి. వారిలో రెండువందలను దాటినవలెను. ఒక్కదాని మాత్రము వందలనుండి గాని, మిగిలినవారిని పర్యటనమునకును, వారిని కొల్లెగోడకు రాజాగారు తమ భవనమును దిగ్విమలముగా కలంకరించుచుండిరి. సగ్గముందర నొక పంజరమును యుగ్మబడియుండిరి. శ్రీ కొల్లెగోడ రాజాగారి వ్యాంధ్యము మంగళగిరియందు వాయించుచుండెను. మధ్యాహ్నము సుమారు పదియేనుగ్గర గంటలకు గవర్నరుగారు సగ్గము సమీపించు నప్పటికి సాముపై నిలువ వారికి మధ్యాహ్నము స్యాంకరమొసగిరి. గుమ్మమువద్ద రాజాగారు గవర్నరుగారిని మాలాంకృతులుగా చేసి స్వాగతాదినపర్యంతం సమ్యగించిరి. గౌరవనూచకముగ శిష్యులు మ్రోగినవి. సభగూడినపుడు రాజాగారు స్వాగతమును ప్రతీకను చదివిరి. అందులో శ్రీ గవర్నరుగారికి స్వాగత మొసగుటయొగాక, ఆచరణజలకుల కొంతలను, కర్తవ్యపాదములకుల యిచ్చునలను గాజు గారు ప్రసాదించిరి. పిమ్మట కేరళదేశపు నంబూద్రి బ్రాహ్మణుల ప్రతినిధులుగ కేరళబ్రాహ్మ సమాజమువారు స్వాగత మును ప్రతీకను చదివి సమర్పించిరి. వారును తమయందుగల లోపములను, తమకులకొంతలు మున్నగువాని నాప్రతీక యందు విశదపరచిరి. ఈరెండు ప్రతీకలను వెండిసంపుటలు లలో నమగ్నబడి శ్రీ గవర్నరుగారికి సమర్పించబడెను. గవర్నరుగారు రాండు ముగ్గున పత్రికలకు నొక్కటి గ్రంథములకు మొసగిరి. పిమ్మట గవర్నరుగారు, తదితరులను, రాజాగారి నిర్వహణమునందు గుండు పాఠశాలకు వెళ్లియుండి, రాజాగారు విద్యార్థుల కొసగినవిందును వీక్షించిరి. ఈ తీరున, వీరు కొల్లెగోడ వద్ద వెళ్లి, స్వాగతాదినపర్యంతం సమ్యగించిరి. అప్పుటి విశేషములను తిలకించి, ముగిసి పాల ఘాటులై త్వేషనమునకు మళ్ళి స్పెషల్ రైలు వెళ్ళి, పోత నూరు మార్గముగ వెళ్లి కనివారమునాటి 10½ గంటలకు ఈరోడు చేరిరి. అచ్చట వెళ్ళుటకు ప్రభుగారు ప్రభువుగా రితో చేరిరి. అచ్చటనుండి వారందరను బయలుదేరి తిరిచినా పల్లి మీదుగ వెళ్లి, ఆదివారము సాయంకాలము నాలుగుగ్గర గంటలకు రైలుకాగి చేరిరి. తిరువెల్లికి రైలుకు టాడ్డుంటు గారును, టాడ్డుంటు దొరసానిగారును ఆదంపతుల కచట స్వాగతమొసగిరి. ఆస్టేషన్ నుండి వారు వస్త్రాలనుకట్టిరి. అచట తిరువాన్కూరు రెసిడెన్స్ సీబంగళాలో బస చేసి యున్నారు.

19వ తేదీ యుదయమున శ్రీవారు తురంగారాధులై కలక్టరుగారితోగూడ కొట్టలము అడవులయందు సంచరించిరి. అచటనున్న జలపాతము మున్నగు ముఖ్యవిషయములను తిలకించిరి. వన్యప్రదేశమున జలపాత మధిక నుండగముగ నుండెను. తత్సమీపముననున్న దేవాలయమున జరుగుచున్న సర్వకమునో త్సవమునకు చుట్టుపట్లనుండి చాలమంది హిందువులు వచ్చి యుండిరి. శ్రీవారిరాకగూడ సీదనసమావేశమునకు ముఖ్యకారణము. ఉత్సవ మధికవైభవముతో జరుపబడినది. మధ్యాహ్నము శ్రీవారు సానుచరులై దూరపుగ్రామములలోనున్న జిల్లాదేవాలయములను చూచిరి. దేవాలయమువద్ద మానస్వామి విష్ణు సమేతముగ శ్రీవారికి స్వాగత మొసంగి చారిత్రకసంబంధముగల ముఖ్యవిషయములను చూపించిరి. మధ్యాహ్నము భోజనానంతరము శ్రీవారు అంబసముద్రమునకు బయలుదేరిరి.

శ్రీ వెంట్లండు ప్రభుగారు 17వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఉదయముననుండి బయలుదేరి ఈరోడునకేగిరి. అచట ప్రభుగారు ప్రభువుగారిని తిలకించి తిరువాన్కూరు కొచ్చిన ప్రతీకములకేగిరి. 18వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు శ్రీవారు రైలుకాగిచేరి. అచట తిరువెల్లి కలక్టరు సి. జి. టాడ్డుంటుగారివారికి స్వాగత మొసంగి టాడ్డుంటునుకట్టిపోయిరి. 19తేదీ నెలపురిననుగుటచే వారే కార్యములను చేయలేదు. 20వ తేదీ మధ్యాహ్నము వారు కల్లాది కిరాచి నైవేద్యమునకు వచ్చి అచట నుంచి పాపనాశమునకే అచట పర్యవేక్షించుచున్న జలపాతమును తిలకించిరి. తరువాత జలశక్తివలన నడుపబడుచున్న హార్వేమరలనుచూచి అంబసముద్రము మోన్కూరునకేగిరి. అచట సింగంపల్లి జమిందారుగారును మోడుమాన్దూర్ టి. ఎస్. సదాశివయ్యగారును శ్రీవారికి స్వాగత మొసంగిరి. జమిందారుగారు స్వాగతోపన్యాసమును చదివిరి. జమిందారుగారికి జగద్గురు శంకరాచార్య స్వామిలవారు తీర్థపతి యను విరుదము నొసంగిరి. ఆతీర్థపతి నామ మిపుడు పాఠశాలకు పరిపాలకుల వలన వెట్టబడినందులకు జమిందారుగారు తమ సంతసమును తెలిపిరి. శ్రీవారు పిమ్మట నాన్కూరును రైలుచి

హాస్టలుకు పునాదివేసిరి. పిమ్మట శ్రీవారు పోలవరంకోట మ్యూజిసియం ఛెయ్యగ్గురు యస్. కి. మారస్వామి రెడ్డిగారికి రావుబహదరు సనదు నొసంగి క్విలనుకు రైలుమార్గ బయలుదేరిరి. ఇచటనుండి తిరువనంతపురమున కేగెదరు.

కొల్లెగోడ.

మధ్యాహ్నము 12-0 గంటలకు శ్రీవారు రాజాగారి మోన్కూరును చూచిరి. పిమ్మట రెడ్డపంజిలో ఆడపిల్లల కొలటమును చూచిరి. వారికి బహుమతులనుచ్చిరి. వారికి విందు చేయబడెను. అచట నొకగంట యుండి కొట్టకేగిరి అచట తేయాకుపానీయమును పుచ్చుకొని 5-15 నిమిషములకు బయలుదేరి వెళ్లిరి.

వైద్యశాలానౌక.

ఈ పొగయోడలో పనిచేయుటకు చెప్పరాజగారిలో నున్న మిలటరీ సిబ్బంది వైద్యవిద్యార్థుల శిక్షణచేయుటకు గవర్నరుగారి ప్రకటనము.

వైద్యవిద్యార్థులనుచున్న మిలటరీవిద్యార్థులు త్వరలోనే గడిచేదలసిన యావత్కాలము కలిగియుండుటచేత వారు యుద్ధరాయి వైద్యశాలానౌకలో పనిచేయవలసి కానునీయము గను సాధిమానముగను తమకు సమర్పించుకొనినను వారిని స్వీకరించి వారికిరీతి తీర్చి వారి నటుల నియమించుట కవకాశము లేకుండవచ్చును. వీరు విద్యార్థులను పూర్తిచేయగానే వైద్యములలో పనిచేయవలసిన యావత్కాలము కలుగును. వీరిలో చాలమంది యుద్ధరంగమునకుగూడ పోవలసియుండును. కాన ముందు గలుగనగు యవకాశమును గమనించి ప్రస్తుతము తమకోరిక తీరవలయు కార్యధా వీరు తలంపకుండునని శివతలంచుచున్నాను కాన నీమదరాసు ఓడలో పనిచేయుటకు సిబ్బంది వైద్య విద్యార్థులలో నుండియే యెన్నుకొనబడును. బహుశా యిరువదిమంది నియమింపబడుదురు.

ఈ వైద్యశాలకు బహుమానములు

శ్రీ గవర్నరుగారి ప్రకటనము.

కేరళకోట నివాసులగు సోమసుందరం శెట్టిగారు పంచదాక 5 వేల పానులను, ఉప్పు 5 వేల పానులను ఇచ్చిరి. చెన్నపురిలోని సి. ఆర్. అండు కన్యవారు క్రిములుండుటకు వీరశేఖరం చేయబడిరేతులూబడిన రెండు పెద్ద పీపాలను శత్రుచిత్తోపదాగము నిమిత్త మొసంగిరి.

చెన్నపురిలోని కన్నాటకమరల కంపెనీలోని ఆంగ్లేయోద్యోగులు 482 చిన్న తువార్ల నొసంగిరి.

నియోగిమహాసభ.

అక్టోబరు 15వ తేదీ తమ ప్రతికయందు అయిదవ పుట చివర కాలమునందు ప్రచురించిన, “నియోగిమహాసభ” అను శీర్షికను చదువబడినది. “రాజమహేంద్రవర పట్టణము లోని నియోగులందరుగూడ యొకసభ గానించిరి” అని వ్రాసి యున్నది. ఇది కేవల మసభయే. సావకాశముగా గమనించిన చదువరులకే విశేషము కాగలదు. ఈమహాసభ స్వసంఘము నందు విహికపారమార్థిక విద్యల శాస్త్రాచారముల నియమన గమనించుచు శక్తికొలది పాటుబడుచున్నదిగాని మతాంతర మామణికారకు ఏర్పడియుండలేదు. “కర్మశేష సద్భార సిద్ధిశ్చ” అను వచనమువలన జన్మపంపరలను మాపులు బొందుచున్నారు. కర్మవైచిత్ర్యముచేతనే గుణములను భేదించుచుండవచ్చును. దీని ననుసరించియే గీతాశాస్త్రమందు కృష్ణ భగవానులు చాతుర్వర్ణ్యవిభాగ మేర్పరచినట్లు తెలియుచున్నదిగదా. కాన మతాచార విధులకు లోబడుట కలవడని మనోవ్యాపారముగల కొందరిచే నీసభ మతాచార విధుల కనుగుణ్యముగా నడపుట తగదని అభిప్రాయము గనబడినది. పురమునందు ఉభయముల నికసింతుట ధర్మమేగనుక ఆస్తికాగ్ర గణ్యులు కొందరు నీసభను నిర్వహింప సమకట్టిరి. కార్యక్రమమును చాలావరకు జరిగినది. శ్రీవిద్యాంధస్వామిలవారి వార్షికారాధనము స్వసంఘమునందుండు తిచ్చిమొలచే జరిపించి తీరవలయునని నిర్ణయించుటలేదు. కాని సభాసంబంధముగ దీనిని సభావనమునకు ముందుగా జరిపించవలయునని ఇది వరకు జరిగిన సభలో తీర్మానము చేసియున్నారు. ఆస్తికాగ్రమే జరుపబడుచున్నది. 1-2 తీర్మానములకు ప్రత్యుత్తరము ఇదివరకు జరిగిన సభానివేదనల చూచిన వివరముగా సమాధానము వచ్చుననుక ప్రత్యేకముగా వ్రాయదలలేదు. తీర్మానములకు సమాధానము కొరవడారలు ఆప్తులేగనుక వారికి సమత్తరములనిచ్చు తూర్వ సభావృత్తాంత పత్రికల

నిచ్చుటకు సంసిద్ధముగానున్నాము. 3వ ప్రశ్నయందు “పద్ధతి నియోగము” అనుదానికి వ్రాసిన నిర్వచనముసారమే వీరి తలంపులన్నియు ఇటుల నేయుండునని చాల చింతగానున్నది. ప్రేమతో శ్రీశీలచారిత్రమును చదివిన ఇటుల “పద్ధతినయోగము” అను దానికి నిర్వచనము చేయవలసివచ్చుచున్నాను.

శ్రీ వెంట్లండు శర్మ.

II

ఈనెల 15వ తేదీ ప్రతికయందు వైద్యసభగూర్చి వ్రాయబడిన రాజమండ్రి పురవాసుల తీర్మానములను జదివి తిని. వీరు వెల్లడించిన యభిప్రాయములు మనసంఘమునకే గాక దేశమునకును శ్రేయస్కరమైనవిగ గన్నట్లుచున్నవి కాని యిన్ని సంవత్సరమునందీయు నీ నియోగిమహాసభ సాగుటయే మిక్కిలి యాభ్యుత్సాహముగ నున్నది. యోగులు బ్రాహ్మణజాతులలో చాల ప్రసిద్ధిగాంచివారు. యోగి అని చెప్పకొనటలో ప్రతివాడును నొకవిధముగ గర్వముపొందును. మనపూర్వులు రాజనీతి, కవిత్వము, ధర్మపదార్థము, మానవ సేవ మున్నగువానిలో చాల ప్రసిద్ధిపొందినవారు. అట్టి యొక్క ప్రసిద్ధి తీయించుచుండిన మనసంఘము దేశమునందలి యితరసంఘములవలెనే ప్రస్తుతము హీనస్థితికి వచ్చినది. మన మెంత దుస్థితియందున్నను మనప్రాచీనతాత్వము మనభావ్యభివృద్ధికి ప్రోత్సాహమును కలుగజేసి సహాయభూతముగ నుండకూడదు. కాని, మనసమూహిత్వము కేమిచేయుచున్నాను? ఈపనిచేయుచున్నామని చెప్పటకు నాకేమియు కనుపడుట లేదు. నియోగి మహాసభ యను పేరున నొకసభమాత్రము జరుపబడుచున్నది. ఇది స్థాపితమైనప్పటినుండి దీనివలన మనసంఘమున కెంతయో ఉపకారము వాటిల్లునని చాలమంది ఆశపడిరి. కాని, వారయాలన్నియు నిష్ఫలములయినవి. లాభములేక పోవుటయే గాక దీనివలన ముందుముందు మహాపద్రవము వాటిల్లునను భీతికూడ దీనికార్యక్రమమునబట్టి కలుగుచున్నది. నియోగి మహాసభ శ్రీచిదానంద సరస్వతీస్వామిలవారి యారాధనతో ప్రారంభింపబడి పూర్వావకాశముల పరిక్షలలో నుత్తీర్ణులయిన నియోగి విద్యార్థులకు బహుమానము లిచ్చుటతో ముగియుచున్నది. మన పోకెన్న రామదాసులకు, పెద్దన్న తిక్కన్నలను, ఆక్కన్న మాదన్నలను వగలి యీ చిదానంద స్వామిని పూజించుటలో నొక విధముగ సంతాపము లేకపోలేదు. దేశహితైక కార్యములందు పాటుపడిన వారిని మన మెల్లరము గీర్తించవలసినదే. కాని, నియోగి మహాసభా పీఠమునెనుండి మహాజనుల కల్ల నాదర్శముగా ప్రకటింపబడుచున్న యీ చిదానంద సరస్వతీ స్వామియను నాయన యెవరు? ఈయన సంఘమునకే మహాపద్రవము చేసినాడ?

ఈయన నియోగిబాలురకు స్మార్తము నేర్పినాడట. అందు నిమిత్తమే బందరులో ఒకసాతకాలము నెలకొల్పెనట. వైదికులవలెనే నియోగులకును యాజ్ఞాపాదకము నిర్వహించు నధికారము కలది చెప్పినాడట. శ్రీ పునర్వివాహములను ఖండించివాడట. ఇదియ యాయన చేసిన ఘనకార్యము. ఈభోధనల దేశమున వ్యాపింపజేయు నిమిత్తమే కొట్టికత్తర శర్మగారు నియోగిసభను స్థాపించియున్నారు. ఏనియోయు క్రితేసి చాలకాలము క్రాపింగునియోగుల సహాయముతోడనే దీనిని నిర్వహించుచున్నాను. క్రాపింగువారు కొట్టికత్తర శర్మగారిని మార్చుచున్నవనియు, కొట్టికత్తర శర్మగారు క్రాపింగులను మార్చుచున్నవనియు, దురభిప్రాయముతో నిరంధరము సభను నెట్లు కొనివచ్చినారు. ఇప్పుటి నియోగిసభవలన దేశమున కేమియు నుపకారము కలుగ నేరదని రూఢిగానమ్ముచున్నాను. ఈ యుద్యమము దేశానర్థమైనది. హిందూదేశముయొక్క హీనస్థితికి మనవైదిక కర్మలేచాలవరకు తోడ్పడినవి. కర్మస్థితిగూడ వైదిక దేశాభివృద్ధికి గాఢపని సంస్కరణములేదనియు సంగీ కరింపబాలదు. నియోగులు లౌకికమునందు బెరుగుటవలననే వీరియభిప్రాయములకొంతకాలము వికలముగనున్నవి. వీరినితడిగ వైదికమునందు ప్రవేశపెట్టుటవలన నియోగిసంఘమునకే కాక దేశమునకుండు మహాపకారము వాటిలును. కాలవశముచే మనసాంఘిక నియమములన్నియు మాటిపోవుచున్నవి. ప్రాచ్య ప్రతిష్ఠిగాగరికతలకు సంఘట్టమును సుధావించినది. వీరి ననుసరించియే ప్రస్తుతము మనము మెలగవలయును. లేనిచో నింకను నాశనముగుడుము. అట్టి నాశనమును శిష్యులు గాగావించు లీడములే యిప్పుటి నియోగిసభయందు గాన వచ్చుచున్నవి. దేశాభివృద్ధిని గోరువారు దీనితో సంబంధము కలుగజేసికొనుట యనుచితము. ఇప్పుటిసభాపూర్తిగా మారనైన మానవలయును. లేనా మనసంబంధమును మానవలయును. తిరిగి దేశమునందు సర్వానర్థములతోగూడిన వైదికమును నెలకొల్పబడుమాత్రము మహాపరాధము. ఆధునికాభివృద్ధికిని వైదికమునకును నెట్లుపాసగును.

ఈకాలపు నియోగి

మొదట మరల చదువుకోవడా హాం అయితే నా గ్రామంలో
పోయింది.

భక్తి విషయము

శ్రీమద్రాజగోపాలకృష్ణసాధనాధికారి యేర్పాటుక్రింద శ్రీకృష్ణ జన్మాష్టమి యాత్నముల సంధ్యమున నీనెల 19వ తేదీన భగవద్భక్తలొని భక్తివిషయమున గూర్చి ఆనబెంటు దొర సానిగా రుపన్యసింపిరి. గౌ. దివానుబహదరు జస్టిసు జి. సదాశివయ్యరు బి. వి. యం. ఎల్. గా రగ్రాససాధిపతిగ నుండెరి.

అనీ బీసెంటుగారి ఉపన్యాస సారాంశ మిచ్చుట వ్రాయుచున్నాము:—ప్రపంచమంతయును యాధ్యమతోనిండి యుండిన ప్రస్తుతకాలమునందు భక్తివిషయ మప్రస్తుతముగ నుండునని కొందరు తలంపవచ్చుగాని భగవద్భక్తల యాధారం గమున నుపభవించుచున్నది. అచటనేభక్తిచాత మధ్యనీప బడినది. సన్నగూర్చి ధ్యానము చేయుచు పోరునల్యమని శ్రీకృష్ణభగవానులు బోధించియుండిరి. వృత్తియందును, గున్న హితవస్తువులయందును భక్తి యాధారము కలిగియుండలేదు. భీతిభయమునను గ్రామగ్రామమునం దైనను గూడ నమరాగ పూరితముగ వృద్ధులమేభక్తికి నిలయమని యామె నడిపెను. భక్తికేసభ్యసించు విధమునభక్తికునివ్రతమునందు కలిగెను ఫలితము, అపవద్ధ్యమును భక్తికి స్వాధీనముగ భావమును క్రమక్రమముగ సర్వమును భగవద్గీర్ణమొనరించుకొని మొదలగు విషయములనుగూర్చి యామె యపన్యసింపెను. ప్రతిజీవీయం దును గల యాత్మనుగూర్చియు ఆత్మకుగల విశ్వసమాకర్షణ శక్తినిగూర్చియు విశ్వసంక్షేపశక్తినిగూర్చియు ఆత్మశక్తియై మెరుగుటయే యస్మిట్కని మూలాధారమును విషయమును గూర్చియు నామె విశ్లేషముగ ముచ్చటించెను. మానసోప యోగమువలన వాంఛలను మార్చుట కారోహణక్రమమున సాధ్యమనని యపన్యసింపుచు గీతలలోనివిషయములను మెల్లు మెల్లున కామె సుమన్యయించుచు నుపన్యసింపెను. చివరకు భావమువలన సాత్వికత్వవర్జితము కలుగనని యామె నూచిం చెను. ఉద్రేకమే మూఁపునకు గలఁమధ్యశక్తి కునియును ఉద్రే కములేకుండ నేపనియును సాధ్యముకాదనియును గూడ నామె నొక్క వక్కానించెను. ఉద్రేకభావము మితముగాగలవా డెట్టి భువనార్థమునుగాని సామాన్యార్థమునుగాని నలుప నె. రెండవక్రమము సుమధునకాదు. వివేచనాశక్తికార్యమునకు పుంజొల్పునుగాని కార్యసాధనయై మొనర్చుగలగునదియైతి ముద్రేకమే గామెమరయిండుగాను. భక్తి, జీవమునుపరమమొర్చి యైతిమార్గదర్శకమై ప్రపంచహితముకొరకు భగవంతునికి సహకారముగ పనిచేయుటయే నొనర్చునని యామె నుడిపెను.

మిమ్ముల భక్తికేసభ్యసించి చేయుట కవకరమగునంతరపులను గూర్చియు ఇంద్రియ నిగ్రహణోపాయములనుగూర్చియు శరీర మును భావంతింపకు న్వసమర్పణ మొనర్చుటనుగూర్చియు సగ్రాససాధిపతి ప్రబుధభాషయందు చక్కగ బోధించిరి.

భక్తి విషయము.

మహాత్ములను గౌ. బి. నరసింహాచార్యులు గారు జాతీయ లక్షణములనుగూర్చి ఒక యుపన్యాస మిచ్చిరి. భగవత్ భావమున జాతీయతయే లేదనయు అట్టి దానిని కలుగ జేయుట కనకాశమే తేదయను కొందరు చిదేశ్వరులగు విమర్శ కులు నడిపువాక్యముల నాయాపించుచును. కొరిక జనము. తలంపు జన్మము. వ్రాచిన పత్రములను నిందును ప్రస్తుతి కా ల నుండును గూడ భక్తియతిమలవాకి కలుగుచున్న టిగోధర్మ కమలం, మిత భేదములు భావ మా భేదములు, సాంఘిక భావన భేదములు, ముందుగాని జాతీయో ష్టిత్వ నిర్మాణములను వామము పట్టుకొనవలసిగాను. మ వామ్యుపేయప్రభుత్వమునకు కలిగినభక్తినిగూర్చిచెప్పింపద వులు సంపన్నులకలిగియుండలేదనిలండుమహావాలు. హిందువులను మహమ్మదీయులనుగూడ నింతగ్రాతీయ ద్వికలహా హిష్టమును లేదు. కలహమును కలిగించుటయే పనిగానండు కొందరు శత్రుత్వముల కుత్సితములవలనను అపవ్రతముగ నాచరించుచును విధానమునకు కృతరీతిముగ నప్రవేశింపజేసినో రుండును ప్రవర్తించుటలను చలంపారాటము లపవద్యము కలుగుటకు కారణమైనదిగాని పరస్పరసహనమే నిరంతరమును ప్రభావోద్యమము పీయము నిర్వహవము. మాతృభూమి, ఆద్యాములు, భాగ్యవస్తువులు వాంఛలు మున్నగునవి సమాన మగు నుండుటయు జాతీయతకు ముఖ్యంగములు. ఇట్టివాని నన్నిటిని సకలములనుగ నొన్నగలిన యాంక్షప్రభుత్వము పండియము. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సంగ్రామములను సామ్రాజ్యసంరక్షణము కొరకు ప్రాణ సమర్పణము గూడ మనవారు నేర్చుకొనగలుగుచున్నారు. భరతఖండ

నా నులకు కొన్ని ప్రత్యేక లక్షణములు కలవని విచేకియులు గ్రహింపగలియున్నారు. భూతదయ, అతిభియాన, గహనము తత్వగ్రహిత్వముననుపవి భారతీయులను ప్రత్యేక లక్షణములని వారుకనిపెట్టిరి. మిలోనావారణములను పురస్కరించుకొని విషయము విపులవాద్యపమని నిర్ణయించుట తగనిపనియేయగును గాని భారతీయుల మానసిక శక్తిరూపాం తరమును వాల్చుచున్న విషయము యధార్థము. వాకు క్రమ క్రమముగ యాత్మశక్తిని వ్యక్తమొనరించుచున్నారు. కొన్ని కొన్ని కృత్యములకు తాత్కాలికముగ దీనివలన కొంతవత్తుమును కష్టమును తలపించినను ముత్తమమిద సత్వియాత్మశక్తి ప్రకటనము సురక్షితసాధనముగ నేర్పడును. అన్యాయమును దౌర్జన్యమును కలిగింపు దెవనపట్టునకు వాడే ప్రతిపురుషునును గూడ నట్టిదుష్కార్యముల నెదిరించుచున్నచో నట్టిదుష్కార్య ములను నిరసించుటలో జనలయం జేకభావ మతితయముగ నున్నదినియు నట్టిచో నట్టిదుష్కార్యములను స్వాతంత్ర్యముగ నొనర్పరాదనయును దుష్కార్యచరణా భిలాషులగు వారు గ్రహింపగలుగుదురు. ఒకచో నొకడలుల దౌర్జన్యము నెదుర్కొనిగినచో వాని ప్రవర్తనము గమనించిన సమాపకద్రులందరును గూడ వైరాగ్యనితులై నానికి తోడ్ప డెదరు. క్రమక్రమముగ వాధించరాని శక్తి క్షీణింపక తప్పదు. కాని సాత్విక శక్తి ప్రకటనమును భారతీయులు నిరంతరమధ్యసిం పువలెను. అభ్యాసమువలన నది భావిభారతీయులక్షణములలో నొక్కటిగా నెప్పుడగును. దురాచారనివారణమునకును దౌర్జన్యనివారణమునకును వివిధ వ్యాపార లోపనివారణము నకును భారతీయు లసమర్థులుగానున్నారు ను నాందోళన మిట్టి లక్షణమేర్పడుటతో నివారణము కాగలదు. అంతటతో భారతీయుల మతసాంఘిక రాజకీయ ప్రశ్నములన్నియును నులువుగ నేలినావును. అని నరసింహాచార్యులు గారు నున్యసింపిరి.

నైస్య చిహ్నములు.

దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధమునకుభాగ్యము తూర్వవ్యనులు చెలగుచుండ రణభయమ్రాగుచుండ పతాకము లెగురుచుండ సకలవంశజనులలో దంజుమీరడు సింహుల వర్ణకర్ణిత నైసి కాన్వకనమలంధరించిన వైసికులు సుగర్వముగ నడుచుచుండ నాంగ్ల సేనలు సంగ్రామమున కేగుచుండెను. శిరోశ్చక్రముల యందు పింఛములును భుజములయందు తళితళిమెరయు గొలు నులును వక్షములందు రక్తవర్ణముగల పట్టులును ప్రకాశించు చుండ నడుచు వైసికోద్యోగుల సోయగము మరింత దగ్ధనీయ మగుచుండెను. పట్టుట గోధూమవర్ణ వసనముల నుపయోగింప సాగిరి. దూరమునందున్ననుగూడ వైసికోద్యోగులను శత్రువులు నులువుగ పోల్చులగునట్లు వారికి ప్రత్యేకాలంకారము లను సమకూర్చుటవలన కలుగునట్లుమును మేము బోయరుయద్ధ మున నేర్చుకొంటిమి. ఆయుధమునం ను కడపటిరోజులలో నైసి కాధికారులు తమ నెడకత్తులనుగూడ పరిత్యజించి చిన్నతుసా కులనే ధరించసాగిరి. ఈవర్ణకాయాధ్యమున వైసికోద్యోగులు మరిల నెడకత్తులను ధరించుచున్నను దగ్ధరగమాచినను గూడ నస్త్రధారణముందు విడిపైసికునికిని వైసికోద్యోగికిని భేదమే మియు నగునదును. దూరమునండిమాచిన ననలేభేదముగపడదు. వైసికునకును వైసికోద్యోగికిని భేదములులకున్న వైసికోద్యో గులు బూడిదరంగుల జోపలి చొక్కాయను మెడముడి గుడ్డమును తోలుపటుకాయము కనపడునట్లు కొంతువద్ద బొత్తా ములాని వైసికోటుకతోడిగదరు.జేతికప్పులవద్ద వారియద్యోగ చిహ్నములగు గురుతులుండును. రెండవతెట్టకెంటుకు నొక చుక్క, తెట్టకెంటుకు రెండుచుక్కలు, తెట్టకననలెచుక్కలు మేజుకుకొక కీరీటునుంటి చిహ్నము, తెట్టకెంటుకున్నకు ఒకచుక్కయును ఒకకీరీటుచిహ్నమును, కన్నులకురెండుచుక్కలును ఒక కీరీటుచిహ్నమును జోలువైసి కుట్టుబడియుండును. నెడపటుకామీద గల సింహురకర్ణముగల కంఠకవచమును టోపియంచునగల కాంచనప్రభుమును, ప్రధానవైసికోద్యో గులకు ప్రత్యేకచిహ్నముగనుండును. నానకమిషను ఆఫీసు లున జరిపజేయు చిహ్నములగు నేర్పరచబడినవి. లాన్సకాఫీ రలు, బంపార్డుముగల కొకడై, కార్పొరలుకు రెండు, సార్జెం టుకు మూడు, కలరుసార్వాప్రదను, జేటరీ, ట్రూపు, సార్జెంటు మేజరులకు 3 బద్దెలను ఒక కీరీటుచిహ్నమునుండును. పెరి టోరయల్సుకు ప్రత్యేకము. టి. యునుకుతు చేయబడును. ఆగురుతును భుజముమీది బద్దెకింద పెరిటోరయలు నైసికు లున్నవైసికోద్యోగిచిహ్నమునకు క్రందను ధరింతురు.

నిష్ప ఫలము.

వింజమూరి భావనాచార్యులుగాఢు వ్రాయుచున్నారు. ఈ మధ్య పరిశ్రమిక విద్యార్థి కా. గోదావరి యేజి స్వీలో నిష్ప ఫలములకు పసికవచ్చుకొరకలదనియు నొక నిష్ప ఫలము యంత్రము పోషించుటకు రాజమండ్రి ది.యన్నదనియు నభిప్రాయ మిచ్చియున్న సంగతి వివరించుదురు నెరింగియే యుండురు. రోజుకు 700 గ్రాసుల నిష్ప ఫలముల యంత్రపాత నకు రు 1,50,000 టెడ్యుబడివేల రూప్యములు చాలనని మదింపు చేయబడియున్నది. ఉత్తరగర్గా.లలోయాంధ్రులు తమ దేశాభిమానమును మాటలలోనే ముగించక కార్యకూరు లగుట కది మంచితిరుణము. పోలవరంజమిందాలో నున్న బూరుగకర ఫలములకు పసికవచ్చునని జర్మనీలోనుండి రోలుల కంపెనీవారికిసారి నాకు వ్రాయుటయేగాక ఫలములను దయారచేసి పంపించియున్నారు. దేశాభిమానలందరు ప్రయత్నించి యొక యంత్రకాలను నిర్మించగలరెదను. భాగం 1 కి రు 100 లు చొప్పున నేర్పరచి ద్రవ్యము పోగుచేసి లాభ ముచేషించుకుండ పనిసాగించెదమేని కృతార్థులము గాక పోము. యంత్రసామగ్రి అమెరికానండి తెప్పించవచ్చును, జపానీయునొకని కార్మదర్శిగా నియమించవచ్చును. లాభ మును బంచిపెట్టకయే చేర్చిపెట్టి దానతో నింకొక ఫ్యాక్టరీని జెట్టింపవచ్చును. ఇట్లు ముప్పదివేలవర్షములు పనిచేయుదు మేని యీ ద్రవ్యము కొద్దిద్రవ్యముతో నేర్పరపబడు కంపెనీ కప్పటిక గొప్పయీదై యెర్పడును. బొక్కిలి ఎవారాజుగారు విజయనగరం ఎవారాజుగారు, పాంపురంరాజుగారు ముహం రాజుగారు మొదలగు విమోచయాలను, న్యాయత సుబ్బి రావు, ఆనరెటిర్ రామచంద్రులు, గాడె, రాఘవం వు ఆం రేటిర్ శిశ్యు, పానరేటిలు నంసంవారాజు, ఆనరేటిర్. వెంకట కృష్ణారావు, దివాన్ బహదూరు శేషగిరిరావు, కంఠముర్తి రామచంద్రరావు, మార్కాలమెకటరెడ్డినాయుడుభూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు, రావుబహదర్ పురాణం వెంకటప్పయ్య కొల్లూరి బనవిరెడ్డిగారు మోతేగంగరాజుగారు రెవాల. లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు మొదలగు ప్రముఖులు నిపం కయ్యకోని యాంధ్రుల కార్యకూరతనుజూపుచు దమరాజభక్తిని నెల్లడంప గోరుచున్నాడను.

కలకత్తా, బొంబాయి, టంక నాలలు

1913 - 1914 - వ సం॥ ప్ర రహాయలు.

ఇండియా ద రతనమువారిక గాను యారెండు టంక నాలలలోను 1913 - 1914 సంవత్సరమున గ్రహించితియ వేండ్ నాణెములు చేయబడినవి.	
నాణెములు.	కలకత్తా బొంబాయి మొత్తము.
రూపాయనాణెములు 6,01,00,000 6,12,50,506 121860506	
అర్ధరూపాయ ,, 15,61,100 5,12,594 22,74,100	
పాపలా ,, 8,12,500 15,67,158 51,55,809	
పెడి ,, 17,02,100 10,72,000 21,5,112	
మొత్తము 6,67,00,000 6,52,02,279 131568587	
రూపాయనాణెములను ముల ముద్రయలు ఆనసరమె సంము, 676 లక్షలరూపాయల పలువగల వేండితో 1019 లక్షల రూపాయ నాణెములు చేయబడినవి. అరిగిపోయిన నాణెములను, మారిజాలన నాణెములను కరగించి మరిలనాణె ములను చేయుటకుగూడ వైయంకెలనుస్టి యింగుబలోకలపు కొనబడినవి. మరయు, విమోచావులక్షల ఇంగ్లీషురూపాయలు విలువగల కృష్ణగర్ దంబు నాణెములను కరగించి ఇంగ్లీషు నాణెములు చేయుటకుగూడ కలుపుకొనబడినవి.	
ఒకలక్షా నిక్సల్ నాణెములు 2,68,20,000 బొం బాయి టంక నాలలో చేయబడినవి; వాని నామకార్తృత్వము రూప 28,95,000లు. ఆ వసుకటసుంపెల్లరమున 23,66,000 రూపాయల నామకార్తృత్వములగల 8,97,76,000 ఆణా నాణెములు చేయబడినవి. రూప20రకెంబలు విలువగల కాగి, అరకాని, డిమ్మిడ్ రాగినాణెములు కలకత్తాటంక నాలలో చేయబడినవి. అంతకుముందు సంవత్సరమునం దనాణెములు రూప 1918461లకే చేయబడినవి. సీలోక దొరతనమువారికి గాను 30 వేలరూపాయల విలువగల (సెంటు) రాగినాణె ములు చేయబడినవి.	

ఆంధ్రవాణి.

ఆంధ్రవాణి సంచిక కార్తీక శుక్ర ౧౮

గురువారము

యుద్ధము - గాలివార్తలు

నిన్నటి తంత్రీ వార్తలలో నొకచోట బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు గాలివార్తలను నాపు నిమిత్తము చేయఁజేయు ప్రయత్నము ప్రకటితమయ్యెను. యుద్ధపు కారణములు యుద్ధపు స్థితిగతులు, దాని నిజమైన చరిత్రము తెలియక ప్రజలు లేనిపోని ఊహలు పెంచికొని కష్టనష్టముల పాలగు చున్నారనియు అట్టి యవస్థను బాపు నిమిత్తముతో పనిచేయ బూను సంఘముల వారికిని వ్యవస్థలకును తాము అప్పుడప్పుడు యుద్ధమును గురించిన విషయములు సంగ్రహముగ వ్రాయించి పెట్టగలరనియు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు తెలిపియున్నారు. యుద్ధ మారంభమయినదాదిగ మన దేశమున సాధారణ ప్రజలయందేమి, కొంత విద్యావంతులగు వారి యందేమి చాలవరకు పిరికి తనము చేతను, చిత్రవిచిత్రముగు వార్తలు ప్రసరించి యవసర చిత్రవిధమును కలిగించుచున్నవనుట నిర్వివాదాంశము. అట్టి విధమును తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు పుష్కలముగా యీ దేశమున న్యాయమేరుగును. కాని వట్టి సంగ్రహ పట్టికతో పనిసాగదు కదా! సంగ్రహ పట్టిక అన్ని విషయముల నొక చోట చేర్చి యుపయోగించుకొన దలంచువారికి తగిన ఆధారముగా నుండ గలదే తప్ప సంతయు తానే కాజాలదు. బొంబాయి ప్రభుత్వపు వారును నీ విషయమును గ్రహించియే అట్టియుపన్యాసకుల నిమిత్తముయే తాము పని బూని యుండుట యని ప్రకటించినారు. ఈ ప్రకటనను పట్టి యిదివర క్రింది పని చేయ తలచుకొనిన వారా రాజధానిలో నున్నారనియో లేకున్న నీ ప్రకటనకు తరువాత తప్పక బయలుదేరుదురనియో ఆ ప్రభుత్వమువారు విశ్వసించి యున్నారనుట నిజము. ప్రభుత్వమువారు సంగ్రహ విషయ పట్టిక నిచ్చుట ఉపన్యాసకుల లాభితినే చెప్పవలెనని తలంచి కాదని మాయభిప్రాయము. ఉపన్యాసకులకు సహాయము మాత్రమిచ్చుట కని మానవ్యము. ఉపన్యాసకసమాజములు చేరి దేశభాషలందు యుద్ధపు పోకడను సాధ్యమయినంత సుపూర్ణముగా ప్రజలకు బోధించుచుండిన యెడల పట్టిక వెళ్ళుచో ముప్పాతిక భాగము తగ్గిపోవునని మేమిదివరకే న్రాసితిమి. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారును నీ మార్గమునే నూచించు వారై నారు. ఈ సూచన మన రాజధానిలో గూడ రావలసినదియే. రాగలదని యను నమ్ముచున్నాము. ప్రజలు స్థానములు వదలి జీవనోపాయములను మానుకొని పోవుటవలన కలుగు నష్టములును సాధారణ ప్రజలను యుద్ధపుపేరు బెట్టి మోసగాండ్రు దోచుకొనుట వలన కలుగు నష్టములును అనవసరమనః క్షేత్రములచే దినచర్యయందు కలుగు నష్టములును కంటి కంత విశేషముగ మనకు కానరాకున్నను మొత్తముమీద మహత్తరములు. వానివలన దేశమున కార్థిముగా మిక్కిలి యనిష్టము వాటిల్లును. కావున నీ తరుణమున వానిని బాప సమకట్టుట దేశభక్తుల ముఖ్యకర్తవ్యము. ఈ విషయమును గమనించి మన యోవనులును నాయకులును

ముందుపడి స్వయముగా కృషిచేసి పేగు పడయు దురోలేక ప్రభుత్వము వారు త్రువను సూచించు వరకు నేరీయుదురో చూడవలసియున్నది.

మొత్తముమీద సంతృప్తియును వికాస దాయకమును నగు నిన్నటివార్తలలో నొకచోట యముఖాత్రము విశేషకరములగు. దక్షిణాఫ్రికాలోని సేనానాయకులలో నొక్కడగు మార్జియనునాతని విశ్వాసభూతుక రాజద్రోహము మాత్రము మిక్కిలి గర్హణీయము. ఇతని యనుచరులు ఈతని నైస్వభాగములోని విరువందలలో గొందరు బోయరుయద్ధమున తమిళును జయించియు నాంగ్ల సామ్రాజ్యాధికారులు మానవ స్వాతంత్ర్యమును లోకవరిణామమును తలంచుకొని తమకు విచ్చిన సుపూర్ణ స్వపరిపాలనకు కృతఘ్నులై ఈ కష్టమును లొంగున పాతకము వీరినే భస్మమొనర్చుచు గాని యుద్ధపు ఫలాఫలముల నావంతయేనియు గదల్చజాలదు. దక్షిణాఫ్రికాయంతయు వీరి కార్యమును దెగడి ఆంగ్లసామ్రాజ్యమునకు తమ కృతఘ్నతను భక్తిని స్ఫుటముగా వ్యక్తపరచివీని చెడఁజేయుటకు సిగ్గుపడెను. జనరలు బోథాగారు తక్షణమే నైస్వములనంపి విశ్వాసభూతుకుల నణంప నారంభించినారు. ఇదివరకే మార్జియనుచరులనేకులు పట్టుబడినారు. అచిరకాలములోనే ఈవైరి యెక్కురము శశింపునందగలను. మార్జియ జర్మనీవారితో గూడ పోట్లాడినట్లు తెలియుచున్నది. ఎట్లయినను సేతకు కొందైనములలోనే తననురాగతమునకు దగిన శిక్ష వసభవింపగలను. న్యాయకవత్ ప్రవర్తకులగునాంగ్ల సామ్రాజ్యాధికారులవిజయము నిశ్చితుంబురుల తీణమాత్రాటంకము లొక్క యణుమాత్రమైనను తగ్గింపజాలనని లోకమంతయు నెరుంగును గదా!

నేటి యుద్ధపువార్తలు యుద్ధ మెప్పుటికంటె విస్తారమగుటను, మిత్రమండలివారి కనుకూలములు కలుగుటను సూచించుచున్నవి. దుర్గరక్షితములగు జర్మనీ తటరేఖ ఆంగ్ల ఫిరంగుల వ్రేటులకు ముగ్గుచున్నది. ఆకార్యసాధనకుని యుక్తములయిన రెండ యుద్ధపు పడవలను ముంచునిమిత్తము ప్రయత్నముచేసి జర్మను సముద్రాంతర్గాములు భగ్నములై పారిపోయినవి. బెల్జియము తటరేఖ కనతి దూరమున ఫ్రెంచి ఆంగ్లనౌకా నైస్వభాగములు కార్యకరణమున నున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఆఫ్రికాను బ్రూజుములు మిత్రమండలి స్వాసనమును నట్లు వినుచున్నాము. ఫ్రెంచి నౌకాభటులు ఎక్కిన కాలువకడ జర్మను నైస్వములను చెండాడి నాలుగువందల ఖయిదీలను పట్టుకొనినారు. అటువర్పు నందలి జర్మను నౌకాభటు సైన్యము కీలునకు, అనగా జర్మనీలోని ముఖ్యునుగు రేవుకు వెడలి పోయినది. జర్మనులు బెల్జియమునందలి పట్టణములలోని తమబలముల యందలి యెక్కువ భాగమును సమర రంగమున పడవైచుచున్నారట! ఫ్రెంచి, బెల్జియను గ్రామములలో నిండ్లలోదూరకొని జర్మనులు పోరాడుచున్నారట! అందుచేత మిత్రమండలి వారు ఇంటినుండి ఇంటికి శత్రువులను తరుమవలసిన వారైనారు. సాధ్యమయినంతవరకు ఫ్రెంచివారి యొక్కయు బెల్జియను వారియొక్కయు గ్రామములను వారిచేతనే నశింపింప జేయవలెనను దుష్టచింత జర్మనీవానికి కలిగి యుండుట యెంతయు గర్హణీయము. ఈ వార్తలన్నిటిని బట్టిచూడ మిత్రమండలివారు సముద్ర యుద్ధమును నాసక్తిమై ప్రారంభించినా రనియు భూయుద్ధమున గూడ నొత్తిడి యెక్కువచేసి జర్మనీవారికి తొక్కులాడుకొనుగతి కలిగించినారునియు స్పష్టమగుచున్నది. ఇక ఏమును ప్రాంతముల వంకకు దిగినను మిత్రమండలి వారి

ప్రయత్నము లన్ని నైపులను విజయము నందుచున్నట్లే తెలియుచున్నది. ముఖ్యముగా మధ్య భాగమున వీరు బాగుగా ముందుకు ప్రోత్సహించి ఘోషింపగలరు. అనగా, రిమ్మునకు సైన్యమున కెబ్బమైస్వరకును పోలిమే గురిమా రిమి పునై కత్తెవరకును రాగలిగినారు. ఇతరస్థానములను వీరి కనుకూలతయే కాననచ్చుచున్నది. రుమ్మ జర్మనీ ఆఫ్రికాయుద్ధమున విశేషాంశములు నేను వ్రాయదగినవిలేవు. ప్రజెస్వలునకు దక్షిణమున ఆఫ్రికాయను సేనాభాగము సంపూర్ణముగా రుమ్మవానికి లోబడియెనను వార్త మాత్రము పేర్కొననచ్చును. జపాను నావికాసైన్యములు పసిఫికు మహాసముద్రమున జర్మనీకి చెందియుండిన మూడు ద్వీపసమూహములను స్వాసనముచేసికొనినారు. ఈప్రముతో జర్మనీ కాసముద్రమున గలసామ్రాజ్యభాగ్య మించుమించుగ పోయినదయే ఇప్పనొప్పును. గియోబను, బ్రెస్లాలో జర్మనుభటుల నుంచుకొనినవిషయమున తుర్కికి నాంగ్లప్రభుత్వమువారు సందేశమంపగా వాగారు తాము జర్మనుభటులను తీవ్రములేదని తెలిపినారట! కాక్సిసుమండలములోని మహమ్మదీయప్రజ, అనగా, తుర్కికి నానుకొనియుండు రుమ్మ మండలములోని ప్రజ కుమ్మాచక్రవర్తికి హృదయపూర్వకభక్తిమై తమ సర్వస్వము నప్పగించుటను తెలిపినారని వినుట కెంతయు సంతసింపవలసియున్నది. ఇంగ్లాండులో ఆంగ్లనౌకానాయక చక్రవర్తియై విజయభేరినినాదమువినుచు ప్రాణములవీడి బ్రహ్మారు యుద్ధముచే నెపోలియను బోనపార్టి యంతటి మహావీరుని భయముడిపిన నెల్సను మహానుభావుని స్మరించుచు నాంగ్లప్రజ మహాత్మాహమున నిన్నటిదినమును సుదినముగా గడపిరి.

హైందవాపతికి ఎక్స్ప్రెస్ చరిత్రలోని మరియొక యాఖ్యాన శ్రవణము తప్పినదిగాదు. మొన్న 15-19 తేదీలమధ్యన నెడ్డాను పడమటిరేవునకు దూరమున ప్రత్యక్షమై ఏడునావలను ముంచుటయో పట్టుకొనుటయో యొనర్చినది. తనబొగ్గునావను పోగొట్టుకొనినందులకు ప్రతిక్రియగా కావలసినంత నేలబొగ్గును సంపాదించకలిగినది. మరియొక తంత్రీవార్తనుబట్టి ఎక్స్ప్రెస్ ఇంకనెన్నియో నావలను ముంచినట్లు వినుచున్నాము. ఒంటియుద్ధపు పడవ యంతసాహసముతో నింతపని చేయుచుండుట నిజముగానాశ్చర్యకరము. ఆంగ్లయుద్ధపు పడవలను వానితోగూడ నొక జపానుయుద్ధపుపడవయు నిన్ని వెంటదగిలి వేటాడుచున్నను కనుమొగి తప్పించుకొని ఘనభారముల ముంచుచుండుటకు నిజముగా నెడ్డాను నాయకుడ సామాన్యబుద్ధి కౌశలము కలవాడుగా నుండువాడు కావలెను. అయినను నిట్టివట్టిమాయ సాహస మెంతోకాలము సాగజాలదు. సాగజాలదని మన నౌకాదళనాయకులు త్వరలోనే చూపెదరు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

అంతపుము జల్లబోధువారు గ్రాంటులను నిలవపెట్టుకొను విషయమున మిక్కిలి జాగ్రత్త కలవారుగా కనిపించుచున్నారు. రోడ్డులకు వంతెనలకు నిచ్చిన గ్రాంటులలో నైదింట రెండువంతులును వైద్యసంబంధమగు కిట్టకములకు నిచ్చినదానిలో ముప్పాతికయు ప్రాథమిక విద్యాలయములకు నిచ్చిన గ్రాంటులో రు 25,056 లును పారిశుధ్యమునకు నిచ్చినదానిలో రు 35,512 లును నిలవయుంచినారు. ఈకడపటి మొత్తములో రెండు సంవత్సరములక్రింద నిచ్చిన గ్రాంటుకంటికలదట! ప్రభుత్వమువారిచ్చు గ్రాంటులను నీవిధముగా పేర బెట్టి ముందుగ్రాంటులను పోగొట్టుకొనుట యందింత జాగ్రత్తచూపుట మానిగ్రాంటులను ఫలవంతముగా వినియోగించుటలో జాగ్రత్త కనుపరచిన

యెడల జిల్లాకు నుపయోగకరమును తమకు కీర్తి కరమును నగునని యాబోధ్యువారేల విచారించుచో తెలియరాదు. ఇక గుత్తితాలూకా బోధ్యునుగురించి విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారు ఆబోధ్యసభలకు ననధికారసభ్యులు సరిగా రావోపుటచేత సభలు నిరాటంకముగాను తృప్తికరముగాను జరుగలేదని వ్రాయుచున్నారు. స్థానికశాసన నిర్మాణసభలో కార్య, దీక్షానహులును స్వతంత్రవాదులునునని పేరుపొందిన అధికారసభ్యులు గా. పి. కేశవ పింగళి స్వస్థానమున తాలూకాబోధ్య సభ్యులిట్టి విచుర్యకుపాత్రులగుట నిజముగావిస్మయావహము.

కాకినాడ పురపాలక సంఘపు రిపోర్టుపై విమర్శ వ్రాయుచు ఆ సంఘమువారు జనన మరణపు లెక్కలను సంపూర్ణ స్థితికి దెచ్చుటను ప్రయత్నించుట చేయవలసినదనియు జననములను గురించి గాని మరణములను గురించిగాని తెలియజేయుటలో లోప మొనర్చు వారిని విచారణకు దెచ్చుటయే సరియైన సూక్ష్మమున నెన్ని మారులు తాము తెలిపినను వారు జాగ్రత్తపడలేదని ప్రభుత్వము వారు ఆభిప్రాయము కనుపరచి యిక ముందయినను పురపాలకు లీ విషయమునపని బూనుదురు గాని యని హెచ్చరించు చున్నారు. విద్యావిషయముల కయ్యను పాఠశాలస్థమున కయ్యను కయ్య బడిన గ్రాంటులలో రు 72,000లకు కర్చుపడలేదట. ప్రస్తుతము నడుచుచున్న సంవత్సరమునైన నెలపు పెట్టుటకు ప్రయత్నింప వలసినదని ప్రభుత్వము వారాభిప్రాయించుచున్నారు. ఈ గ్రాంటులు విశేష భాగము ఆప్పటి కన్వీనియంట్ల బడి ముందుకు నియ్యబడుచో లేదోయను సందియమున కాస్పదములు గాన నిరంతరము జరుగ దగిన పనులకు నుపయోగము ఫలవంతమున దానిని కనిపెట్టుట యొక్కోకరి నిజముగా కన్వీనియంట్ల పనియే. అయినను పట్టణపాలకులును లోకలు బోధ్యులవారును ప్రభుత్వమువారిచ్చి గ్రాంటులను వృధాకాల నష్టము పట్టని రీతిని నాలోచించి యుపయోగింప జూచుట శ్రేయస్కరము. కాకినాడ పురపాలకులు వెంటనే పని బూనుదురుగాక యని నమ్ముచున్నాము. ప్రభుత్వమువారి విచుర్యోని మరి యొక్క విషయము మాత్రము ప్రశంసించ వలసి యున్నది. 8 సంవత్సరములుగ నధ్యక్షులుగనుండి కడచిన ఏప్రిల్ మాసమున నాపదమును వదలుకొనిన దివాన్ బహదూరు దురుస్సెట్టి శేషగిరి రావు పంతులగారిని గురించి ప్రభుత్వమువారు “మీరు కొంతకాలం కీర్తితో నీ ఎంపియేర్లను నభ్యక్ష పదవి యందుండి, మీరు ఆపదవిని వదలి కొనుటచే పురసంగును పురపాలక సంఘమునకును నిజముగా నష్టము కలిగినది.” అను భావములను వెలిబుచ్చినారు. శేషగిరిరావు గారి నెరిగిన యాంధ్రుడెవ్వడును సమాటలు న్యాయములును సత్యములును ననకమానను. ఇంత కీర్తిగాంచిన సాధరుని గౌరమున తన గౌరమును కలదిని సంతసింపక పోదు.

ఒకవిండు:— సికి నియోక్తనందు మూడవజడ్డిగారయిన రావుచంద్రో ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు పనిచాలించుకొనిరిగాన, ఆయనమిత్రులును వక్రము ఆయనగౌరవార్థము నిన్న సాయంకాలమున మూడుమందిరమున నొకవిండుచేసిరి. ఆయనకు వెక్కుండ్రువిచ్చేసిరి. స్వదేశీయ, విదేశీయ ఫలాహారాలతో కొంతకాలమును, ప్రాథమికవిద్యగారి కనుకట్టువిద్యగో కొంతకాలమును ఆనందముగా గడపిరి. అంతట విందు సంఘముకార్యోర్పిగారగు కె. సి దేశికాచారిగారు శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి కింతసేమును పుష్పమాలచే నలంకరించిరి. పిమ్మట నయ్యంగారులేచి సభవానందరికిని కృతజ్ఞతాపూర్వక కందకములించుచు కొంతకాలపు మాటలాడిరి. పిమ్మట బ్యాంకు వాయిందిరి. సభ్యులయ్యంగారిని కొనియాడుచు, ముమ్మారు కలకలస్థని గావించిరి.

బరోపా మహాసంగ్రహము.

ఇంద్రాంతు-స్థాన్యులు.

రాజుగారు పార్లమెంటును గూర్చుట.
లండను అక్టోబరు 20:— బార్ని చక్రవర్తిగారు నవంబరు 11 వ తారీఖున తగిన రాజుర్యాదలతో పార్లమెంటు నువక్రమింతురు.

బ్రిటీషు గన్ బోల్డుకును
జర్మను సబ్ మెరైనులకును పోరు.
లండను అక్టోబరు 21:— ప్రాన్సు దేశమునందలి సముద్ర తీరమునుండి మంగళవారమునాడు మైమ్మపుత్రికావిలేఖకుడు ఈ క్రింది క్రింద గ్రామున పంపినాడు:— సోమవారమునాటికడయము రెండు బ్రిటీషు ఫిరంగివాలు జర్మను తీరమునకు వెళ్లి ఫిరంగుల సమాహముండు ప్రదేశములపై ఫిరంగులను కాల్చుచుండెను. ఇంకలా జర్మను సబ్ మెరైనులకు బ్రిటీషు గన్ బోల్డు మీద పడెను. ఈ కథ ఇట్లా జరుగుచుండగా డోమనండి కొన్ని బ్రిటీషు డిప్లొమెట్లు, ఒక స్టీమరు, బ్రిటీషు గన్ బోల్డుకు సాహాయ్యము వచ్చి జర్మను సబ్ మెరైనులను తగిమివేసినవి. జర్మను సబ్ మెరైనులకు కొంత ప్రయత్నము కలిగినది. బ్రిటీషు సబ్ మెరైనులు ఇంకను ఫిరంగులను (బ్యాటరీలు) జర్మను తీర ప్రదేశముపై ఫిరంగులను కాల్చుచున్న యున్నవి. జర్మనులు తిరిగి ఫిరంగులను కాల్చుచుండిరి. అని తెలియ వచ్చినది.

స్త్రీ మరును జర్మను సబ్ మెరైను ముంచుట.
లండను అక్టోబరు 21:— “గ్లిట్రా” అను స్త్రీ మరును నాన్వే సముద్ర తీరమునకు 11 మైళ్ల దూరమున ఒక జర్మను సబ్ మెరైను ముంచినది. ఈ స్త్రీ మరును ముంచుటకు పూర్వము ఆయుధపాణులగు జర్మనులు స్త్రీ మరుపై వెక్కిరింపజూపతాకమును క్రిందికి దింపుట కళాసులకు నుత్తర విచ్చిరి. దివిక తరువాత జర్మనులు పతాకమును చివరి కాల్కిరింపజేసితిరి. కళాసులను చివ్విబోల్డు ఎక్కించి పంపివేసిరి. అని లిఖింపండి వచ్చిన తెలిగ్రామువలన తెలియుచున్నది.

నెల్సను ఉత్సవము.
లండను అక్టోబరు 20:— రేపు నెల్సను మరణదినోత్సవము. ఇదివరకు ఎన్నడు జరుగనంత వైభవముగా చేయబడును. ఈ ఏడు, బ్రిటీషు కాలనీలు ఉత్సవమున అనేక బహుమానములు పంపినవి. ఇంతేగాక స్థాపన ఒకటి పాఠబడినది. ఈ స్థాపనమీద ఒకవైపున మొన్న రాజుగారు అనిన “మనము ఘనకార్యములను సాధించుటకు పోరాడుచున్నాము. ఈ కార్యమును సాధించువరకు చేతపట్టి ఆయుధములను క్రింద నెట్టుము. నేను నా ప్రజలయొక్క వికృతమును నమ్మి యున్నాను” అనుమాటలను, ఇంకొకవైపున “గౌరవస్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగకున్న పుడు, ఎంతటిత్యాగమైనను హెచ్చుకాదు” అను ఆస్పిర్మిట్యుగారిమాటలను చెక్కబడును. నేను బ్రాహ్మణులచేత జనలతో క్రిక్కిరిసిపోయినది. బడిపిల్లలు బ్రిటీషు పతాకమునకు సలాములుచేయుచు మరుగలుగిరి నడచిరి. నెల్సను ఇంగ్లీషు నాకా నామకొత్తముడు. నెపోలియను బోనపార్టు 18 వ శతాబ్దాంతమున 19 వ శతాబ్దాది మహావిప్లవము సాగించి, తన నాకాదేశములను ఆసియాఖండమునకును కొనివచ్చి నైందవసామ్రాజ్యమువంకకు ప్రయాణముచేయు నాదేశమును నూచించునంతటి విజృంభణమునందీ నప్పుడు, ఆయనోరుని నాకాదేశములను ఎదిర్చి పరాజయము నొందించి, జయదుండభివ్యవమును వినుచు “అంగ్లదేశమాత తన పుత్రులతో ప్రతిపాదకు తగధర్మమును నెరవేర్చునని ఎదురు చూచుచున్నది” అనుకీర్తి కల పతాకమునెల్లించి నిర్మలచిత్తమున, శాంతభావముతో శత్రువినిర్మూలకాయ గోళములన బ్రాహ్మణయుద్ధమున ననువులదొరిగిన దేశభక్తాగ్రేపరుడు.

బ్రిటీషు యుద్ధనావలు.
మిత్రమండలి సాహాయ్యముచేయుట.
లండను అక్టోబరు 21:— బెల్జియను సముద్రతీరమున జర్మనులకును, బెల్జియను ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి దేశీయులకును జరుగుచున్న యుద్ధములో బ్రిటీషు యుద్ధనావలకు సాహాయ్యము చేయుచున్నది. అని ప్రతికావిలేఖలు అనేకులు తెలియ జేయుచున్నవి.

బ్రూజెనును తిరిగి పట్టుకొనుట.
లండను అక్టోబరు 21:— బెల్జియను దేశము నందలి బ్రూజెనును పట్టణమును జర్మనులు పట్టుకొన్నది ఇదివరకు తెలిపితిమిగా. ఈ పట్టణమును తిరిగి మిత్రమండలి సేనలు పట్టుకొన్నవని, ప్రాన్సు దేశమునందలి డెన్ కిక్కు పట్టణములోని పత్రిక ఒకటి వ్రాసినది. ఆనెండును మిత్రమండలివారు ఆక్రమించుకొన్నారనువాస్తవముని దొరతనమువారు ప్రకటింపలేదు. అలాగుననే బ్రూజెనును ఆక్రమించు కొన్న మాటగూడ నిజమని ప్రకటింపలేదు. ఏదిఏమియును జర్మనులకు ఆపజయము కలుగుచున్నదను మాటపట్టుకు నిజము.

బ్రిటీషు సైనికులను పొగడుట.
లండను అక్టోబరు 20:— డ్రెస్ నోజు క లేజీ డ్రిస్సి పాలగు డాక్టరు ఫ్రెడ్రిక్ డబ్లియన్, బునెల్ గారికి, యద్ధ భూమిలోనున్న బ్రిటీషు సైనికాధికారియగు సర్ డెన్లస్ హేగ్ గారు ఈ కిందిబాబును వ్రాసిరి:— మేము కష్టములు పడితిమి. కాని ఇప్పటి మన సైనికులకు ణములను మించిన గుణాతిశయములకల సైనికులను మనము ఎన్నడును కలిగియుండలేదని నానమ్మకము. మన సైనికులు కందకములోనుండి కష్టములకు ఓర్చిరి. అతివేడికి ఓర్చుకొనిరి. ఇప్పుడు బురద, మంచుకు జుర్రుకొనుచున్నారు. వీరిగుణములు పొగడుటకు వీలులేవన్నది.

హిందూ సైనికనిధి.
మేరీ రాణిగారి బహుమానము.
లండను అక్టోబరు 21:— హిందూ సైనికనిధి యిప్పటికి 54,000 పవులయినది. దెబ్బలుతగిలినవారిని దీసికొనిపోవు నిమిత్తమై మేరీ రాణిగారు మోటారుబండను బహుమానముగా నిచ్చిరి.

నాకా కార్యసాధనాధిపతి.
ఆయన సాహసము.
లండను అక్టోబరు 21:— విక్టోరియా చరిత్రపాల్గుగారు నాకా సేనతో ఆంట్వర్పునకు బోయినయెడ, నొకరోజంతయు సైనికులు దాగుకొనుగోతులలో గడపినయెడ, వాయువిమాన మెక్కి క్రిందియేర్పాటులన్నియు పరిక్షించినయెడ, పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

కైకవాడుగారి రాజదర్శనము.
లండను అక్టోబరు 21:— బరోడా మహారాజుగారికి మన చక్రవర్తిగారు నేడు దర్శన మొసరిరి.

యుద్ధవ్యయము.
ఆంగ్ల ప్రభుత్వము.
లండను అక్టోబరు 21:— మొదటి పదివారములలోను యుద్ధపుఖర్చుల క్రింద 77 కోట్ల 25 లక్షల రూప్యములు ఖర్చైనవి. సైనికుల సంఖ్య హెచ్చినందున కడచిన వారము 12 కోట్ల రెండున్నరలకు లయినది.

జెన్సి కొవాళలపై బాంబులు
జర్మనీవారి యాధుర్వ
లండను, అక్టోబరు 20:— డెన్ బో డార్కులోని జెన్సి కొవాళలపై బ్రిటీషువారు బాంబులు వేయించుండిరి. ఇందునకు జాలమండి వ్యాపకముపడుచు డెన్ బో డార్కు నేనానికి జాలులు వ్రాసిరి. ఇకముందు జాగ్రత్తతో నుండుటకు గాకలసిన యేర్పాటులన్నియు చేయబడుననియు వెనుకజరిగిన సంగతులు జర్మనులకు చాలాతొందర కలుగజేసి యుండుననియు, చెప్పుచు నొకపత్రిక ప్రకటించిరి.

ప్రాన్సులో యుద్ధము
లండను అక్టోబరు 20:— ఫ్రెంచి దొరతనము వారు ప్యారిసులో ఈ క్రింది విషయమును ప్రకటించినారు:— జర్మను సేనలు ఎంత తీవ్రముగా పోరాడుచున్నను బెల్జియనులు “ఇసుగు” నదీతీరము నున్నతమ సానములను తాముకాపాడుకొనుచున్నారు. ఇచ్చెను పరగణాలో కూడ యుద్ధములు జరుగుచున్నవి. లిల్లీ పట్టణమునకు సహాయమున, ఆర్మెంటియర్సు, ఫోర్టీసు, లాబస్సీల. వైపులనున్న ప్రదేశములను జర్మను సైనికులు ఇంకను ఆక్రమించుకొని యున్నారు. మ్యూజిడి తీరమునున్న జర్మను సేనలు, నదికిరుడివైపు నుండిచ్చి హతాత్తుగ మీదపడిన మన సేనలను వెనుకకు కొట్టవలెనని ప్రయత్నించినవి. కాని వారి ఆటలు సాగలేదు. మొత్తముమీద మన సేనలు అనేక ప్రదేశములలో ముందుకు వెళ్లినవి.

జర్మనుల ఘోరయుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 21:—నిన్న సాయంకాలము ప్యారిస్ లో ఫ్రెంచిదళమువారు ఈక్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:—నేడు జర్మనులు ఉత్తరపుకొనన దెబ్బయుమువారితోను, లాబెస్కిగద్దన, ఆగ్రాసుకు ఉత్తరమునను, మామెట్టువద్దను, పెరోనే, ఆల్బర్టులవద్దను, వేనోయివద్దను, ఆగ్రోనేకు తూర్పునను, మ్యాజాన్ దీవులవద్దను ఉన్న ప్రదేశములలో చాంపియను పక్షజాతిగాను, అతిరీతముగ పోరాడిరి. అన్ని చోట్లను జర్మనులు వెనుకకు గొట్టివేయబడిరి.

ఫ్రెంచి నౌకాదైనికుల విజయము.

లండను ఆక్టోబరు 21:—ఇక్రెన్ కాలవమీద జరిగిన యుద్ధములో ఫ్రెంచిదైనికులకు కలిగిన విజయమునుగూర్చి 18 వ తారీఖున ఫ్రెంచిదళమువారు ఈక్రిందివిషయములను ప్రకటించిరి:—

పగటిపూట ఫ్రెంచి నౌకాదైనికులవై జర్మనుల ఫిరంగిగుండ్లు వర్షములై కురియుచుండెను. కాత్రిపూటనుండుపట్టి మనుకు గానుండెను. సందుచేసికొని ఫ్రెంచిదైనికులు, జర్మనుల కంట పడకుండ, జర్మనులకుండకయులకు 50 అనుగుల దూరమునకు వెళ్లిరి. ఈపాటులు కాల్పుటకు వారికి నుత్తరపులేదు. 50 అనుగుల దూరము తుపాను సన్నీలను చేతపట్టుకొని నిశ్శబ్దముగ పారికి, కండకయులలో నున్న జర్మనులవై హఠాత్తుగాపడి సన్నీలతో పోడిరి. ఆరగంటలో అంతాగ్రూ రియోడి. కంద కములు చనిపోయినట్టియు, దెబ్బలుతిన్నట్టియు జర్మనుదైనికుల తో నిండిపోయినవి. 400 మంది జర్మనులను ఖండిలుగ పట్టుకొనిరి.

ఫ్రెంచిదైనికులలో 10 మంది చనిపోయిరి. నూరుగురికి దెబ్బలు తగిలినవి.

జర్మని

ప్రతిన వారి నెల్ల యుద్ధమునకు పంపుట.

లండను ఆక్టోబరు 20:—శత్రుసేనలను దెబ్బయుముదేశములో ప్రవేశించువందచేయవలెనని జర్మనుదొరతనమువారు పంపుటకు వీలైన సైనికులనందరిని దెబ్బయుముదేశమునకు పంపుచున్నారు. ఈ కారణమువలన జర్మనీదేశమునందలి పట్టణములలో ఒక్కపైనికుడైనను అగపడుటలేదు. అంట్యర్పుకు వచ్చిన జర్మనునౌకాదైనికులు కీలుకాలువలోని జర్మనుయుద్ధ నావదళము వెళ్లి నారు.

ఒక ప్రత్యా రాకొమారుడు.

తూర్పు ప్రత్యాలో మృతినొందుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—ఆమెస్టర్డమ్: ఎమ్మా రాణియొక్క సవతి తమ్ముడగు ఫూల్ లాడ్ రా కొమారుడు ఈస్టు ప్రషియాలో యుద్ధమున చనిపోయెను.

యుద్ధముయొక్క కారణము.

బర్లిన్ పత్రికాభిప్రాయము.

లండను ఆక్టోబరు 21:—ఈ యుద్ధముయొక్క ప్రధాన హేతువు ఇంగ్లాండును ధ్వంసముచేయుటకాదు. ఇంగ్లాండు బలహీనమైనకొలది రష్యాయొక్క యాధిక్యత హెచ్చును అంగ్లేయులు లోకమునకంతకు న్యాయముదీర్చుపదవినుండితొలగింపబడుదురని మేమందఱము నమ్ముచున్నాము. కాని, యీ పదవి రష్యనులు వహించుచుండునట్లు పోరాడుటకై పదిరెట్లు మనవిధాయకము హెచ్చుచున్నది. అని బర్లిన్ లొజిక్లాట్ అను జర్మనుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పోర్చుగల్.

పోర్చుగల్ రాజభక్తుల తిరుగబాటు.

ప్రభుత్వమువారు అణచివేయుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—నిన్నటిరోజున పోర్చుగల్ రాజ్యములోని బ్రాగాంజాలోను, మాఫ్రాలోను రాజుగారి పక్షపు మనస్సులు కొందఱు తిరుగబాటుచేసిరి. కాని యిది కంటనే అణచివేయబడినది. అసహనముచచ్చినో యుద్ధమున ప్రవేశించుటకు కావలసిన యేర్పాటులన్నియు చేయబడుచున్నవి.

రుష్యా

కాకేషన్ మహమ్మదీయులు.

జూరుగారి నిమిత్తమై స్రాణము లిప్పించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—పెట్రోగ్రాడ్. తియాన్ లోని మహమ్మదీయుల పక్షమున గొందఱు రుష్యా చక్రవర్తి

గారి సోదరులు గ్రాంకుడ్యూకు మొకలోగారి నిదర్శించి, రాజ్య రక్షణము నిమిత్తమై కాకేషన్ మహమ్మదీయులు తమ ప్రాణ విత్తములను సమర్పించు నిధముగ మన్నాగని విన్నవించిరి.

బొంబాయి

వెల్లింగ్టను ప్రభువు కుమారుడు.

యుద్ధములో దెబ్బలుతగిలి ఖయీర్గ పట్టుకొనబడుట.

బొంబాయి ఆక్టోబరు 21:—బొంబాయిగవర్నరు వెల్లింగ్టను ప్రభువుకు ప్రెస్నీ ప్రభువుగా నీక్రిందిసమాచారమును పంపించిరి:—మిపుత్రులకు 14 వ తేదీని యుద్ధములో దెబ్బతగిలినది. కాన్సెలుకుపరీషమున వైద్యశాలలో ఖయీర్గనున్నాడు. ప్రెస్నీ ప్రభువుగారి కీసంగతులు కొందరు జర్మనులవలన తెలిసినవి. ఈసమాచారము నిశ్చయింపబడియున్నది.

గవర్నరుగారియర్థి.

శ్రీమంతెలకొల్పిన శాఖ

బొంబాయి ఆక్టోబరు 21:—విరోహాలో యుద్ధము చేయుటకువెళ్లిన భాగతీయ సైనికులలో దెబ్బలుతగిలినవారిని రోగులను బొంబాయికి తీసికొనివచ్చి ఆయా ప్రదేశములలోని వైద్యశాలలకు పంపుదురు. వీరినిదీసికొనిపోవు నిమిత్తము మానుఅంబులెస్సరైగు సిద్ధముచేయబడుచున్నది. ఇందులో కావలసిన సాధనసామగ్రిని బొంబాయి యుద్ధసహాయార్థి యొక్క శ్రీలకాఖవారు తమరూపచేసి అమర్చుదురు. సజ్జను జనరలు శాఖ్యేగారి కోరికప్రకారము వీరిట్లుచేయుటకు సమకట్టినారు.

కలకత్తా.

కోడులగందరగోళము.

కలకత్తా ఆక్టోబరు 21:—దస్సానా సంస్థానములో జరిగిన కోడుల గందరగోళమును గురించి, అధికారుల ద్వారా వచ్చు వివరము లేనియు ఒక్కడ తెలియలేదు. కాని కోడులను నాలుగు వైపులకు చెదరగొట్టుటకు పూర్వము సంస్థానాధీశుని నివాసమును తగుల దెట్టిరి. ఇంతకు మించిన విశేషము కలిగింద లేదని ఒకసా కమ్మిమనగూరు తెలియజేయుచున్నాడు. ఈ రాజు మొదట సంస్థానము కోర్టుఆఫ్ వాన్సువారి స్వాధీనములో నున్నది. ఈ గందరగోళముయొక్క కారణములను గురించి అధికారు లేమియు ప్రకటించియుండలేదు. కాని కలకత్తాలో విశేషముదొక డిట్లు తెలియ జేయుచున్నాడు:—అసలు సంస్థానాధీశుడు చనిపోవునట్టికి కుమారులు లేరు. అందుచే నొక పిల్లవాడు దత్తతచేసి కొనబడెను. కోడుల కితనియందంతయువ్వులేదు. ఈకోడులు మూరులు, పట్టుదలగలవారు. రాజవంశము అవిచ్ఛిన్నముగనిలుచు నట్లు రాజుయొక్క బంధువులలో నొకని పీరు పేర్కొని, అధికారులు వీనికి పట్టాధిపేక్షముచేయునట్లు బలవంతపెట్టునిమిత్తము పీరు రమారమి నూరుగురు ఆయుధములతో రాజధానికి వచ్చి, రాయవారియొక్క నివాసముమీదను రాజగరుమీదను పడిరి. వీరిని ఇప్పుడు నలువైపులకు చెదరగొట్టివేసిరి. సంఘోధము అణగినది.

సిమ్లా

ఎమ్ డెన్ యుద్ధనార.

తిగి నీ మరులనుముంచుట.

సిమ్లా ఆక్టోబరు 21:—అలేబియా సముద్రములో లక్కడీవులకు దక్షిణమువైపున మరల కొన్ని పొంగుదోలను ఎమ్మెనుయ్యధాన ముంచివేసినట్లు తెలియబడినది.

కోలంబో ఆక్టోబరు 21:—ఇప్పుడు 'ఎమ్మెను' ఓడలను ముంచివేసినట్లము వెనుకటిసారి ఓడలనుముంచిన తావునకు విశేషమారములేదు. ఈసారి ముంచినచోటు 'మినికాయి' ద్వీపమునకు సుమారు 120 మైళ్ల దూరముననున్నది. ముంచి వేయబడిన అయిదు ఓడలలోను, చిల్కానా, బెక్ మోరు, బ్రాయిలను, అనుమాడును బ్రిటిషు ఇండియాకంపెనీవారిది. ఈమాడు ఓడలను కట్టబడిన తర్వాతవేసిన మొదటిప్రయాణమిదియే. అందులోమొదట పేర్కొనిన 'చిల్కానా' అనునది ప్రయాణికులనుతీసికొనిపోవు రహదారివాన, 'ఎక్స్ ప్లెస్ట్' అను వేరొకరొడ రాక్షసిబొద్దుతో నిండియుండెను. ఓడలలోనికి సగటు నెగుమతిచేయుట బొత్తిగా మానివేసినారు. కాని తిరిగి 24 గంటలలో ఓడలు పోవు మార్గము లన్నియును రక్షితములై ఓడల రాకపోకలకు అనుకూలముగ నొనర్చబడనని యాశించుచున్నామని నౌకాధికారి కారులు కడచినరాత్రి, బోట్లనొకదానిని ప్రకటించిరి. మైని చెప్పినవి కాక, కాకారెవల్వోక్ కాక్ గ్రాంటు, అ.నోడలురెండిని గూడ ఎమ్మెను ముంచివేసినది.

క్లాక్ గ్రాంటు అనుదాని నావికులలో 18 గురు యూరోపియను లుండిరి. దానిగరకులో సిల్కానుకు బోలెలసిన కొంత సామానును, చెన్నపట్టణము గవర్న గారికి చెందవలసిన సుమారు 80 వేల రూప్యముల విలువగల చిత్రపటములు పుస్తకములు మున్నగునవియును ఉండెను. ఇవికాక ఓడలో 1000 పెట్రెల విస్కీకూడ యుండెను. 'ఎక్స్ ప్లెస్ట్' అను నోడలో 850 టన్నుల తేయాకుగూడ నుండెను.

నావికులు వచ్చిచేరుట.

కొచ్చి, ఆక్టోబరు 21; 'ఎక్స్ ప్లెస్ట్' అను పొంగుదోడ సన్నటిదినము ఇచ్చట వచ్చిచేరి. 15 వ తేదీకిని 19 తేదీకిని నడుమ మినికాయి ద్వీర పశ్చిమసముద్రములో 'ఎమ్మెను' చే పట్టుకొనబడిన డ్రెయిగుట్టలోనుండిన 225 నావికులును, 22 ప్రయాణికులును ఈరొడమీద నిచ్చట వచ్చిచేరిరి. బెక్ మోరు బ్రాయిలను, ఎక్స్ ప్లెస్ట్, బ్యూరెస్సు, సెంటుఎస్పెర్ట్, అను అయిదు బ్రిటిషుకంపెనీవారి రొడలును, క్లాసుగ్రాంటు, చిల్కానా అనురెండును, ఇవికాక, టూస్మీనియాకు పోవు ముండిన దొరతనమువారి పడవయొకటియును, ఎమ్మెనుచే పట్టుకొనబడినవి. దొరతనమువారి బొద్దులకు ఎక్స్ ప్లెస్ట్, బ్యూరెస్సు అనురెండిరి 'ఎమ్మెను' తీసికొనినది. 'ఎక్స్ ప్లెస్ట్' అనుదానినై నావికులనెక్కించి, మొన్నటిదినము సాయంకాలము 6 గంటలకు దానిని విడిచిపెట్టినది. తక్కినరొడలను ముంచివేసినది. కొచ్చియవైపుగా రాత్రి 8 గంటలకులవరకును 'ఎమ్మెను' ఎక్స్ ప్లెస్ట్ అనునావ వెంటవచ్చినది. వచ్చిననావికులను దొరతనమువారు ఓడనుంచి దింపించిరి. ఓడలలోనుండిన చీనావారిని కొందరిని, మరియిద్దరు యూరోపియనులను 'ఎమ్మెను' నౌకాధిపతి విడిచిపెట్టలేదు. ఈనౌకాధిపతి అందరిని మర్యాదతోమాచెను.

బెంగాలు దొరతనమువారి ప్రకటనము.

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 21; బెంగాలు దొరతనమువారు ఈ దిగువ ప్రకటనమును చేసియున్నారు:—చిల్కానా, బ్రాయిలను, బెక్ మోరు, క్లాసుగ్రాంటు, బాకరెవెలు, అను నావలు అయిదును ఈ ఆక్టోబరు నెల 15, 19 తేదీల నడుమ ఇండియాతీరమునకు కొంతదూరమున ముంచివేయబడినవి. ఓడలలోనుండిన నావికులును ప్రయాణికులును ఎక్స్ ప్లెస్ట్ అను నానమీద కొచ్చివచ్చి చేరిరి.

ఎమ్మెడె 15 స్త్రీమరులను ముంచుట.

కోలంబో ఆక్టోబరు 21:—ఎమ్మెడె ఇంతవరకు 15 స్త్రీమరులను ముంచినది. వీనినప్రము మూడుకోట్ల రూపాయలుండును.

లక్నో.

సర్వహిందూదేశీషయాసభ

లక్నో ఆక్టోబరు 21:—ఈమహాసభ అది సోమవారములదిచ్చట సమావేశమైనది. మహమ్మదీయ సంఘమునకు సంబంధించిన తీర్మానములు చాలగానింపబడినవి. సభాధ్యక్షులగు, ఆల్ అకహ్రీ మజ్ తాహిద్ గారు మహమ్మదీయ సభవారు స్వరాజ్య తీర్మానమును వదలివేయుట యుక్తమని నుడిగిరి. మయాల ఆమంతిరాజభక్తిని విశేషీకరించుచు నొక తీర్మానము చేయబడినది. ఆంగ్లవిజయము కూడ వేడిరి.

స్థానిక వార్తలు.

కలరా:—చెన్నపురిలో కలరా ప్రబలముగనుండుటచే రాజుపేటలోని మహమ్మదీయ పాఠశాలయు దానికి సంబంధించిన హాస్పిటలు 15 దినములవరకు మూయబడినది.

మైలాపరము మాంతులీ ఉపన్యాససందర్భము:—

డాక్టరు యు. కామరావుగారు నేటి సాయంకాలము 6-25 నిమిషములకు, కలరానుగురించి ఆయావిషయములకు సంబంధించిన పటములను యంత్రసహాయమున కనుపరచుచు సుపన్యసించుదురు.

దేశీయ మహాసభ:—దేశీయ మహాసభయొక్క రాజధాని కమ్మిటికి దినదిన కావ్యదర్శిగనుండెన దిశానుబాధ్యు ఎల్. ఏ. గోవింద రాఘవయ్యగారు ప్రస్తుతము అధ్యక్షుగ నియమింప బడిరి. వీరిసాసమున, కార్యదర్శిగ కే. ఏ. వీర రాఘవాచార్యగారు నియోగింప బడినారు. కడచిన గురువారమున జరిగిన సమ్మన సర్వజ్ఞివారి సభలో మానసియులగు, వి. ఏ.ఎ. శ్రీనివాస శాస్త్రి, వేంకట సుబ్బయ్యగారు, కే. ఏ. వీరరాఘవా చారిగారు చందాలు కరూలు చేయుటకు నిలుమింపబడిరి.

నియోగి మహాజనసభ.

పద్ధతినియోగము.

ఒకనియోగి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ఈ సంవత్సర వినియోగము గాజము పొందెదవరకు పురమున జరుగవలయునట్లు చేత అయ్యది సమాఖ్యవృద్ధికి ప్రతికూలమా యని సందియములుగల్గి సభగావించి నియోగిల అభిప్రాయము కనుగొనుటకు ప్రయత్నింపబడు జేయుచున్నారు. ఈ సందర్భమున పద్ధతినయోగముపై ఆంధ్రలోకమున అంకురించినదో ఎట్లు అభివృద్ధిని గాంచినదో కొంతవరకలోచింపవలసియున్నది. ప్రామాణిక లక్ష్యసారాంశం దీక్షితులుగారు నియోగిల బ్రాహ్మణులుగా పరిగ్రహింపబడక కరణములని జేరక జాతివారగా పరిగ్రహింపబడుటచేత వీరికి వైదికవిద్య అవశ్యకమనియెంచి వీరలకు మతావేశమును కలుగజేయుటకై పద్ధతినయోగము నేర్పరచెను. ఇందుకు వారికిని వైదికులకును గల్గిన వైషమ్యము మూలకారణమని చెప్పవచ్చును. కాని నియోగి జనసామాన్యమునకును, కర్మిష్టులగు నియోగిలకును ఈ పద్ధతినయోగము చాలకాలము విపరీతముగాదోచి తగినంత సానుభూతి నొందకుండెను. కాని రానురాను మతవైషమ్యములు హెచ్చి నియోగిలపై వైదికులకును వైదికులపై నియోగిలకును విరోధభావములు ప్రబలెను. దీనితోడ దీక్షితులుగారి శిష్యులలో కొందరు ఈ మతమును వృద్ధిపరచుటకు ఒహుశ్రమ చేయ మొదలిడిరి. వీరికితోడ కొందరు యువకులు ఈ పద్ధతినయోగము వలన సంస్కరణోద్యమముల కృద్ధినించుటకు తగు మార్గ మేర్పడునని యెంచిరి. వైదికపురోహితులు మారి మతసపురోహితులు జేరిన సంస్కరణోద్యమముల కొనసాగునని యెంచిరి. నియోగి పురోహితులు సంస్కరణోత్సాహులగుదురని అనుకొనిరి. ప్రథమమున వైదికమతాలంబనమున మతమునుపేర బానిసత్వముమొదై పురోవృద్ధిమార్గముల మరచి అవ్యాక్రమ మావశ్యకమై ఆత్మగౌరవము క్షీణించుటగాంచి సంస్కరణము కర్తవ్యమనియెరింగి మహామంత్రి రామన్నగారు నియోగిశాఖను జేరుజేసిరిని చెప్పుచున్నారు. వెకధ నిజమైనను గాకున్నను ఈ విధే దమునకు కారణములు పై నుదాహరించినవేయై యుండవచ్చు. కాన సంస్కరణము నేర్పిననియోగిపురోహితుడైన, వైకృత్యంపు సహితము కాలపరిణామమును గుర్రెంగి మార్పులుజేసి లోకాభ్యుదయమునకు పాటుపడునని నియోగియువకు లెంచి యుండిరి. అట్టి యభిప్రాయములతోడ 5, 6, సంవత్సరములకింద అంగ్ల విద్యాపాఠశాలలు సహితము ఈపద్ధతినయోగమునకు దగు సాయ మొసరించిరి. కాలక్రమంబున, ఈపద్ధతినయోగమున చూర్వులజేయఁబడిరి. కాని పూర్వవారము మురింతపాచ్చెను. క్రొత్తబిచ్చగారు ప్రాధ్యైగడన్న తిరున నీసమీపవైదికులు వైదికులకన్న వెక్కుడుచేదవోదితియ్యల మనిపించుకొనుకొరికతోడ వైదిక పురోహితులకన్న కఠినత్వమున కట్టుబాట్లులందు సహితము వారిమతపటిమను జాపసాగిరి సభాధిపతుల ప్రభుత్వము క్షీణించు నీకంబున స్వయం కృతాపగాధుగుట కృతవైదికాధికారమును ధిక్కరించుట కిష్టమై. సంస్కరణోద్యమములు చలించసాగెను. డిక్ష్యపుండ్రములు ప్రబలినాములు నశించుచున్నవి. నామధారణ ఆత్మవిశ్వాస హేతువుగ పరిణమించుచున్నది. జేదము చదువుకొనినవారిని వైదికులగా నెంచుట కుమారు కృతవైదికునకు అగ్రతాంబులమియ్యవలెనని ఆవేశములతోడపూరు లుద్ధించుచున్నవి. ఇదివరకున్న మరాఠీశతులుచాలక నూతనమరాఠీపతులు లేరృదీరి. వీరికై చందాలు మొదగుచున్నవి. నియోగివైదిక వైషమ్యములు పెచ్చుపెరిగి సంఘబలమును నిర్మూలించుచున్నవి. జేదముల చదువు నియోగిలవరకులేదు. నియోగిమతమునకు పట్టుకొమ్మలనదగువారిలో నెందరు వారిపుత్రులను కృతవైదికులగామాన్వికర్మిష్టులజేసికో జూచిన లెక్కకొరైనను గానింపదు. ఎవరైనను డిక్ష్యములవదిలి పరిశుద్ధమైన జేదకర్మలం దపవరించినదిలేదు. కాన నామములదీయుట సులభముగాని తమకును, తమపుత్రులును నిరంతర వైదికవృత్తివలంబించుట కష్టసాధ్యముగదా! కావున నీపద్ధతినయోగమువలన కర్మిష్టు లభివృద్ధి నొందుటలేదు. సంస్కరణోద్యమములకు సాయపడినదిలేదు. కాని యీపద్ధతినయోగమువలన నిలచిన యువకార మొక్కటి కలదు. పిత్తికారములందు వైదికుల కర్పించుటకు మారు వియోగులకర్పించుటచేత జీవకో-ధులులేని కొందర నియోగులకు వశులేర్పడుచున్నవి. ఇట్లుం త మా త్రి ము న నీ కీధాంతమును నియోగి లోక మెల్ల నాచరించుట శ్రేయస్కరమని తోచదు. దీనినిజముగ నిలచిన ఫలితము నియోగి వైదికగ్రహము. ఈవిగ్రహమువలన గుంటూరుమండ

లమును బెట్టి విప్లవములు కల్గినది ఆంధ్రులందఱెరింగియేయున్నారు కాన ప్రతివత్సరమును జరుగఁచున్న నియోగి సభకు పద్ధతినయోగమునిచ్చి పాక్షిగహానిము గావించుట మత వైషమ్యములు పుట్టుటకేగాని చేరొందుగాదు. ఈసభను చిదానందసరస్వతీ స్వామిలవారి వర్ధంతుత్వమునండి జేరుగావించి పద్ధతినయోగమును త్యజించినగాని శుభప్రదముగా జేరదు. ఇక నియోగులకు సభయొకటి యావశ్యకమగునాయని యొక ప్రశ్నగలదు. దానింగూర్చి జేరకపర్యాయము చర్చించెదన.

భోజన సెంటు జూని గెజటు

మంగళవారము అక్టోబరు 20

ఏ. జి. కార్మ్యుగారు గవర్నరుగారి కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. అద్దరుగాడ్డకోల్స్ గారు సెలవుపూర్తియగుట తోడనే చిత్తూరు, కడప, ఆనంతపురముజిల్లాల స్పెషల్ అసిస్టెంటు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి. లోకల్ అండు మునిసిపల్ ఈదిగన వివరంబడిన వారికాయా సభ్యపదవులయ్య బడినవి:— రి. రెండు జి. బి. రెడ్మెన్:— బందరు మునిసిపల్ కవున్సిలరు. పాకనాటి శ్రీమేకేశ్వరయ్య నాయుడుగారు:— బరహంపురం తాలూకాబోర్డు మెంబరు. ఈలి వేంకటరాయుడుగారు:— రాజమండ్రితాలూకా బోర్డు మెంబరు. సి. ఎమ్ వీరరెడ్డిగారు:— కడపజిల్లా బోర్డు మెంబరు. ల. సంకమేశ్వరరావు పంతులుగారు:— తెనాలి తాలూకాబోర్డు వైసుప్రెసిడెంటు. ముకేష్ సయ్యదువజీరు ఉద్దక్ సాహెబు బహద్దరు:— ఎలూరుతాలూకా బోర్డు మెంబరు. మాదిరెడ్డి అంకరెడ్డిగారు:— నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు మెంబరు. డి. పి. డబ్బుల్లాఖిలోని యుద్యోగములు. జి. తిరువెంగల దాసుగారు కృష్ణ యాస్ట్రక్ డివిజను నుండి కృష్ణా నెయిటర్ డివిజనుకు బదిలీ. ఎమ్. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యగారు మునియేరు సబ్ డివిజను నుండి కృష్ణాప్రెజ్ క డివిజనుకు బదిలీ. కిలంకెట్టి వేంకటరత్నం నాయుడుగారు చెంగల్పల్లు డివిజనుకు సంబంధించిన సప్లై బకింగుహాము కెనాలు సబ్ డివిజనుకు నియమింపబడిరి. వైద్యశాఖలోని యుద్యోగములు. సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జను గులాబ్ రాయి మోహన లాల్ ఉపధ్యాయులు కోరపుట్టు పోలీసు సబ్ జెయిలు వైద్య శాలకు నియమింపబడిరి.

క్రీగవర్సరుగారి పర్యటనము.

20 వ తేదీ రాత్రి సుమారు 6 గంటలకు వెంట్రంకు ప్రభువుగారును ప్రభ్యిగారును మెరికోటకువెల్లిరి. 21 వ తేదీ యుదయమునకు శ్రీవారలు క్విలనుజేరిరి. అచట నదయము 7 గంటలకు రెసిడెంటుగారి రచటనున్న తిరువాన్కూరు సుస్థానోద్యోగులను శ్రీవారలకు పరిచితులను గావించిరి. పిచ్చుట వారచటనుంచి విద్యుచ్ఛక్తికును కధిగోహించి. తిరువనంతపుర మునకు విచ్చేసిరి. తిరువనంతపురమునకు 2 మైళ్ళ దూరమున నున్న పట్టణము పురమున శ్రీవారి పదవికన్నులగు స్వాగత మొసంగబడినది. మధ్యాహ్నము 1-30 గంటల కచటజేయ బడిన పందిలోనికి పౌరముఖ్యులందరును వచ్చియుండిరి. శ్రీ మహారాజావారు చతురంగ బలసమేతులై సకలరాజ లాంఛన ములతోడను గూడ నరుడెంచిరి. వారందరును శ్రీవారికి స్వాగత మొసంగిరి. శ్రీవారి యాగమన సూచకములుగ ఫిరంగులు జేయ బడినవి. అచట రెసిడెంటుగారు తగు పెద్దలగు శ్రీపురుషుల సందరిని శ్రీవారలకు పరిచితులుగ నొనర్చిన పిమ్మట నుత్సవముతో శ్రీవారలను తిరువనంతపురమునకు కొనిపోయిరి. మాడు విద్యుచ్ఛక్తికులములలో శ్రీప్రభుదంపతులును మహారాజా వారును ప్రధానోద్యోగులును వెల్లియుండిరి. శ్రీవారు అధిధ మందిరమున విడియంపబడిరి ఆదివసుననే సాయంకాలమందు మహారాజావారు శ్రీప్రభువుగారిని, పెద్దరాణిగారును చిన్నరాణి శ్రీప్రభ్యిగారు, దర్శించిరి. పట్టణమంతయును శోభావంతముగ నుండెను.

BOMBAY

A Sad Case of Death

Accused Escapes with 25 Rupees Fine. BOMBAY, October 21. Mr. Frank Oliveira, Third Presidency Magistrate, delivered judgment this afternoon in the case in which Inspector Gough charged Martin Forbes, a Port Trust Inspector, with having caused the death of Dondoo Eala, a dock labourer, on the 11th instant, by a rash and negligent act. It transpired in the evidence that the accused, who was supervising the work in the docks, gave a blow to the deceased because the sling was not properly tied. The deceased, who appeared to be in pain, went some distance and fell. Forbes went to him and rendered him every assistance. He sent for a doctor, but the deceased died shortly afterwards. According to the Police Surgeon's opinion, death was due to rupture of the spleen, which was soft and friable, the deceased having suffered from chronic malaria. The charge was altered to that of simple hurt, an offence punishable under Section 323; I. P. C., to which the accused pleaded not guilty. Mr. Godinho, who appeared for the accused, said that no one was more sorry than the accused himself for the unfortunate incident and requested His Worship to deal with the accused lightly. The accused was convicted and fined Rs. 25.

Information About Lord Willingdon's Son

BOMBAY, October 21. Lord Brassey has cabled to His Excellency Lord Willingdon to the effect that his son was wounded on September 14th and is a prisoner in a hospital near Cassel. Lord Brassey's information comes from a trustworthy private German source.

Requirements of Ambulance Trains

Bombay Women's Branch Requested to Supply. BOMBAY, October 21. At the request of the Surgeon-General Babbie the Women's Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund has undertaken to provide and completely equip with articles required for use of three ambulance trains which are being provided for the conveyance of the sick and the wounded Indian officers and non-commissioned officers and men between Bombay and up-country hospitals.

UNITED PROVINCES.

All-India Shiah Conference.

Moslems and Self-Government. LUCKNOW, October 20. The All-India Shiah Conference met here on Sunday and Monday. A number of resolutions were passed expressing loyalty and dealing with various Mahomedan questions. Ali Alhairi Muhtad, Punjab, presiding, in the course of his opening speech urged that the Moslem League should drop the resolution on Self-Government.

A Loyal Resolution.

LUCKNOW, October 21. At the All-India Shiah Conference a resolution was passed assuring the King-Emperor of the unflinching loyalty of the Shiah community and praying for the success of the British arms. The Chairman, Syed Abul Hairi Muhtabid of the Punjab, in moving the resolution, referred to the great liberty enjoyed by the Shias under British rule which was a blessing to them.

PUNJAB.

Indian Muslims and the War.

Lahore "Observer's" Comments. LAHORE, October 21. In the course of a long leader on "Zemindar" Editor's deportation the "Observer" a local Muslim weekly while stating that Zafar Ali was not disloyal, says — So great is the debt that the Muslims of India owe to England and her culture that they cannot for a moment think of transferring their affections to Turkey which though allied them by common bond and common creed has certainly no claims upon their sympathy if it chooses to enter the fight and take up cudgels against the Sovereign of this country.

BURMA.

A First Class Tannery in Rangoon.

Its Export Trade Increasing. RANGOON, October 21. There is now in full working order in Rangoon a first class tannery run on English lines. The proprietors are Madden and Co, 7 merchant street. The leather produced after tanning and process from cow, calf and buffalo hides is equal to the best exported from Home Leather at the rate of Rs. 20,000 per month is being turned out. One of the advantages possessed over home tanning industry is the cheapness of labour. The manufactured product is being exported to Europe from the factory in steadily increasing quantities.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

(REUTER'S AGENCY)

To-day's news brings us an all-round expansion of war and practically an almost all-round advantage on the side of the allies. The bombardment of Germany's protected coast, the joint action of the allies on the coasts of Belgium, the reported re-occupation of Ostend and Bruges, the withdrawal of German Marines from Antwerp to Kiel, the almost total concentration of German arms in Belgium at the battle line all, indicate that a beginning has been made of serious naval fighting and that the German is exerting every nerve to hold his position in other places as well. He has initiated a new mode of fighting from occupied houses in French and Belgian Villages and the allies have had a very hard time of it driving him back house to house. The French Marines have achieved good success on the Ypres Canal. The Belgian forces have held their own on the Yser river. On the Aisne line some detailed progress has been made at several points, notably in the centre the allied armies having come up so far as Fourmies almost 15 miles from the border a long way north east of Peronne. We have nothing important to narrate of the happenings in the Eastern theatre. Japan has captured and taken possession of three German Archipelagos in the Pacific thus depriving Germany of almost all her empire in those regions. Turkey has replied to British representations declining to discharge the German crew of the 'Goeben' and Breslau and in this connection it must certainly be satisfactory to note that the Mussalmans of the Caucasus have offered themselves for loyal services to Russia. Nelson and his Motto "England expects every man to do his duty" were most magnificently honoured on the occasion of Trafalgar celebration yesterday. The "Emden" has again appeared and this time again off the West coast of India and either sunk or captured seven steamers. She has had plenty of booty in the form of coal which she needs most, especially after the recent loss of her Collier.

INDIA.

The "Emden" Again.

SIMLA, October 21.

The "Emden" is again heard of having sunk some steamers in the Arabian Sea to the south of the Laccadive Islands.

The Scene of "Emden's" Exploit.

The following are telegrams appearing in this connection in the "Madras Mail" of yesterday:—

COLOMBO, October 21.

The scene of the "Emden's" latest exploit was not very far from the last, being 120 miles east of Maldivy. Of the five vessels sunk, the D. L. "Columbus" (about 6,000 tons), "Dandolo" (4,000 tons gross) and "Arion", were on their maiden voyages, the first having been a passenger steamer. The other "Edford" (4,000 tons gross), had a full cargo of coal. Shipping has stopped here, but a naval report issued late last night states that there are hopes that the routes will be reopened within a month. The other boats sunk are the "Don River" and the "Cien Grant" (3,500 tons gross).

The "Cien Grant" had thirteen Europeans among her crew, and her cargo included stores for Ceylon and a consignment of cutlery, books and medals for H. B. the Governor of Madras valued at 2,000. Among the stores were over 1,000 cases of whiskey. The cargo of the "Arion" included 500 tons of oil.

Arrival of the Crew.

COCHIN, October 21.

The steamship 'Egoist' arrived here yesterday, with 25 crew and 45 passengers which is one of the seven steamers captured by the "Emden" going the western trade route, in the neighbourhood of Maldivy, between the 10th and 15th instant. The other steamers are the "Dandolo" (4,000 tons), "Arion" (3,500 tons), "Edford" (4,000 tons), "Don River" (3,500 tons), and a Government steamer. The "Dandolo" was taken by the "Emden". The "Arion" was released at 6 p.m. the day before yesterday with the crew. The other two were sunk. The "Edford" was taken by the "Egoist" the 8th inst. towards Cochin, her crew being rescued under Government supervision. Some Chinese and two Europeans were taken by the "Emden", whose capture was very noteworthy.

The Official Announcement.

A Bengal Press Communication.

CALCUTTA, October 21.

A Bengal Government Press Communication states:—"Columbus", "Arion", "Dandolo", "Cien Grant" and "Don River" were sunk between October 15 and 19th on the South-West Coast of India. The steamer, "Egoist" rescued the crews and passengers at Cochin.

The Press Bureau's

statement significant.

LAKHORE, October 21.

The following are the "Civil and Military Gazette's" comments:—

LONDON, October 20.

While the Press Bureau states that the enemy has been pressed back over 50 miles during the last few days it is impossible to judge from what point the mileage should be measured.

Enemy Pressed Back.

The "Daily Chronicle's" correspondent in northern France writing on Sunday says:—It is well known that the enemy has been pressed very far during the past three days by the advance of the Allies.

A Suspicious Circumstance.

The "Hawke" when struck by the torpedo had almost stopped to investigate the character of a collier flying the Norwegian flag. When the "Hawke" was struck the collier made off. The survivors in the cutter clutched and half naked saw a periscope close at hand and rowed towards it hoping to smash it with their cars and the iron titers but the submarine disappeared.

Indian Officers.

Mentioned in Despatches.

ALLAHABAD, October 21.

Captain H. D. Baird and Lieutenant-Colonel O. De S. Barrow, Indian Army, are among the staff officers mentioned in Sir J. French's despatch. General Gilbert Hamilton was standing behind the trenches on the Aisne when the shell exploded killing him. He is personally mentioned in the despatches and his division is mentioned repeatedly.

Units that did notable Services.

The following Units are specially mentioned for services at the Marais and the Aisne—9th Hussars, 6th Hussars, Queen's Own Royal Engineers, bridging train, 25th, 31st, 38th and 44th Brigades R. F. A., 2nd King's Royal Rifle, 2nd Royal Sussex, 1st North Ants, 1st North Lancashire, 1st Coldstream, 1st Gloucesters; and the heavy batteries.

German Position in Belgium Endangered.

ALLAHABAD, October 21.

A correspondent of the "Chronicle" is informed that the Germans now regard that their general position in Belgium is endangered by the Allies' progress further south and quotes a high official as saying that the Germans in Belgium simply cannot hold on and win. Before a week is over we ought to have them on the run.

GREAT BRITAIN.

The Indian Fund in England.

Queen Mary's Present.

LONDON, October 21.

The Indian Fund now amounts to 154,000. Queen Mary has presented a motor ambulance for the use of the Indian wounded.

The First Lord's Daring.

In Trenches for one day.

LONDON, October 21.

The papers state that Mr. Churchill accompanied the marines to Antwerp and was in trenches where time one day, further he reconnoitred the position from an aeroplane.

Gaekwar Received in Audience.

LONDON, October 21.

The King to-day granted an audience to the Gaekwar of Baroda.

Enormous War Expenditure.

LONDON, October 21.

The expenditure on war in the first ten weeks averaged 5½ millions. Last week it rose to eight and quarter millions owing to the large reinforcements in the field.

TELEGRAMS.

The Nelson Celebrations.

Arranged on a Magnificent Scale.

Notable Inscriptions on Plinth.

LONDON, October 20.

To-morrow's Nelson celebration will be of unprecedented magnificence. A notable feature will be the Dominion tokens and inscriptions on Plinth. Besides the famous signal will be the King's words. "We are fighting for a worthy purpose and will not lay down our arms till that purpose is achieved. I rely with confidence on the united efforts of all my subjects". On the fourth side will be Mr. Asquith's words "No price is too high when honour and freedom are at stake".

There were large crowds in Trafalgar Square to-day and processions of school-children marched by saluting the flag.

Steamer Sunk by German Submarine.

LONDON, October 21.

LEITH.—A telegram states that the steamer "Gitta" has been sunk by a German submarine, twelve miles off Norway. She was boarded by the Germans, carrying revolvers, who ordered her to lower her flag. The German Officer tore the flag and trampled it under foot. The crew were placed in lifeboats.

Fine Tribute to British Troops.

LONDON, October 20.

Dr. Frederick W. Russell, Principal of the Brisbane College, has published an extract from a letter from Sir Douglas Haig, who writes:—"We have had hardest times, but nothing in our history has surpassed the fine soldierly qualities of our troops you saw at Aldershot last summer. They marched and fought and supported the hardships of the trenches first in great heat, and now in the wet and frost in a manner beyond all praise."

British Gunboats Attacked by Submarines.

LONDON, October 21.

A "Times" correspondent, telegraphing from the French coast on Tuesday, says:—It is reported that while two British gunboats were engaging the German coast batteries on Monday morning, submarines attacked them. A patrol of destroyers from Dover and another vessel came to their assistance and drove off the submarines with loss. The gunboats are still engaging the batteries on the coast.

Opening of Parliament.

LONDON, October 20.

The King will open Parliament on 1st November with state ceremonial.

The Death Roll.

The following officers have been killed.

Lieut. J. Ainsworth 11th Hussars, Second Lieut. G. Chester, North Staffords, Major W. G. Christie, Warwicks, Major H. I. Ginn, West Yorks, Lieut. G. Ginn, Warwicks, Capt. A. M. Kerr, Guards, Lieut. A. V. Morris, Royal Lancasters, Second Lieut. W. Parker, Durham Light Infantry, Lieut. J. A. Dickinson Dorseter, Second Lieut. A. M. Samuels, Irish Fusiliers, Second Lieut. Waterhouse Royal Lancasters, Lieutenant A. N. Whitford Irish Rifles.

Missing and Reported Killed.

Capt. W. T. Davidson, Dorsets, Lieutenant J. R. Turner, Dorsets.

FRANCE.

Paris Official Bulletin.

Belgians Maintaining Position.

No Change in East Prussia.

LONDON, October 20.

A Paris official communique states that despite violent attacks the Belgian army is maintaining its positions along the Yser. Other armies are taking place in the region of Artois. The enemy continues to hold in force the approaches to Lille in the direction of Arras, Valenciennes and La Bassée. The enemy on the Meuse vainly attempted to re-occupy the town, who detached on the right bank in the peninsula of Roman camp. To sum up we have made some detailed progress at various points on the front. The communique adds that there is no change in East Prussia. On the Vistula the Russian attempts to cross the river have been repulsed. The battle continues south of Posen under conditions favourable to the Germans.

French Official Statement.

Violent German Offensive Repulsed.

LONDON, October 21.

A Paris communique issued yesterday evening says:—"The day was characterized by an effort of the Germans on all parts of the front, namely in the extreme north, where the Belgian Army held its ground, and remarkably

TELEGRAMS.

at La Dasse, where the Germans essayed a particularly violent offensive to the north of Arras, at Mametz between Peronne and Albert, at Verquois, east of Arras, and finally on the heights of the Meuse and in the region of Champagne. Everywhere the Germans were repulsed.

French Marines' Success at Ypres.

LONDON, October 21.
The details of the success of the French Marines, on the Ypres Canal, which was officially mentioned on the 13th instant show that the Marines were subjected to cannonade all day. They advanced at night profiting by the fog, to within fifty feet of the trenches, without being detected. The entire contingent crawled like Redskins with bayonets fixed. They had been ordered not to fire. They charged furiously. All was over within half an hour, and the German trenches were piled with the dead and wounded. Four hundred men were captured.

The French lost only ten killed and a hundred wounded.

BELGIUM.

Ostend Re-Taken.

LONDON, October 20.—(1-40 A. M.)
The "Morning Post" correspondent in the North of France, telegraphing on Monday, says that he is informed on excellent authority that Ostend has been re-taken by the Allies.

Reported Recapture of Bruges.

LONDON, October 21.
A Dunkirk paper reports that the Allies have seized Bruges. This, like the report of the recapture of Ostend, is unconfirmed, but it seems certain that the Germans are having the worst of the matter.

British Warships Assist Allies.

LONDON, October 21.
Several correspondents mention that British warships are participating with the Allies in the fighting on the Belgian Coast.

Every Available Man to Check Allies.

LONDON, October 20.
AMSTERDAM.—Germany has been sending every available man to Belgium, in an endeavour to check the advance of the Allies. Many towns are consequently denuded of troops.
German Marines have left Antwerp to rejoin the warships at Kiel.

GERMANY.

New German Tactics.

Mounting Mitralleuses on Roofs.

Allies Response.

LONDON, October 21.
The recent reference in an official "communique" to advances "house by house" in northern France is explained by correspondents as being the result of the new tactics on the part of the Germans. They occupied villages and towns, knowing the reluctance of the Allies to shell them. They mounted mitralleuses on the roofs of the houses and posted rifle marksmen in lower storeys. A fleet of motor vehicles waited on the other side of the town to carry the defenders to new positions. It was a difficult work for the British infantry to get to these quarters with bayonet before the houses were evacuated, but this was done successfully in several cases and the enemy had no time to reach the automobiles. The Allies are now shelling villages known to be occupied by the enemy.

Bombing of Zeppelin Shed.

Bitter German Complaints.

LONDON, October 20.
The Commandant of Dusseldorf has received numbers of anonymous letters concerning the British bombing of the Zeppelin shed. He has issued a long explanatory statement complaining that the bombing has produced a feeling which is not in accord with the noble and vigorous character of the German people. He promises all vigilance in future.

Main Object of War.

Berlin Paper's Abjuration.

LONDON, October 20.
The "Berliner Tageblatt" in a significant leader appears to set out the popular view that the destruction of England is the main object of the present war. The paper emphasises the Russian

TELEGRAMS.

menace and says that no one must forget that every loss of power by England means increase of strength for Russia. The paper concludes:—"We all hope that the English position as the world's arbiter will be profoundly shaken, but it must be ten-fold our duty to fight against Russia acquiring the same position."

Death of a Prince.

In East Prussia.

LONDON, October 21.
AMSTERDAM.—Handelsblad learns that Prince Wolrad of Waldeck-Pyrmont, half-brother to Queen Emma of Netherlands has been killed in East Prussia while on patrol duty.

RUSSIA.

The Greatest Temperance Reform.

33 Millions Revenue Sacrificed.

PETROGRAD.—The Tsar's temperance decree means that the Government will sacrifice a revenue of ninety three Millions Sterling annually.

A Russian Official Statement.

Austrian Battalion Surrenders.

LONDON, October 20.—(3-15 P.M.)
PETROGRAD.—A communique says:—"There is no essential change in the situation. We are partly in close contact to the enemy and partly fighting him from the River Zouza to Stryi. We are also engaged in East Prussia. We continue to capture masses of Austrians South of Przemyel. An entire battalion has surrendered with all Officers and mitrailleurists."

Caucasus Mussalmans.

Ready to Die for the Tsar.

LONDON, October 20.
PETROGRAD.—A Mussulman deputation at Tiflis assured the Tsar's brother Grand Duke Michael that the Mussulmans in Caucasus were ready as one man to devote their lives and property to the country.

JAPAN.

German Destroyer Aground.

LONDON, October 20.
TOKIO.—It is officially stated that a German destroyer "S. 90," escaped from Tsing-tao in darkness and was found aground sixty miles south of Kiochau.

Japan's Crown Prince and British Troops.

LONDON, October 18.
The Crown Prince of Japan has sent a gracious message to the British troops at Tsing-tao and a gift of wine.

Japan Occupies Caroline Archipelago.

For Military Purposes.

LONDON, October 20.
TOKIO.—It is officially announced that the Japanese Navy for military purposes has occupied the Marianne, Marshall and Caroline Archipelagos.

CALCUTTA, October 21.
The Japanese Consul General received a cablegram from Tokyo that the military occupation of Caroline Archipelago was concluded on the 14th instant. Two German surveying vessels were discovered, one being sunk and the other captured. There were no Japanese casualties.

CENTRAL

Turkish Refusal to Discharge German Crew.

LONDON, October 20.
CONSTANTINOPLE.—Turkey replying to the British representations, has finally declined to discharge the German crews of the "Goeben" and "Breslau."

Bomb Outrage in Montreal.

A Row of Tenement Houses Wrecked.

MONTREAL, October 21.
Two Austrians placed a bomb in the vestibule of a row of nine tenement houses. All were wrecked by the explosion. The inhabitants most of whom were Russians had miraculous escapes. The Austrians perished.

The number of casualties is unknown but some are terribly wounded.

TELEGRAMS.

Royalist Outbreak in Portugal

Military Preparations for War.

LONDON, October 21.
LISBON.—A small Royalist outbreak occurred among the troops at Braganza and Mafra yesterday but it was quickly suppressed. Military preparations are actively proceeding in order that Portugal may intervene in war if necessary.

Torpedos at a Danish Submarine.

Strong Protest Made.

LONDON, October 21.
COPENHAGEN.—An unknown foreign submarine near the entrance to the Sound discharged two torpedos at a Danish submarine which was travelling on the surface but missed. The Danish Government has made strong protest to all the Belligerents.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIND.

Ships for Trade Purposes

Secretary of State's Telegram.

KARACHI, October 21.
The "Sind Gazette" publishes the following telegrams from the Secretary of State to the Government of India:—"The Board of Trade are unable to give any information as to the shipping 'enroute' or likely to be 'enroute'. I have communicated the purport of your telegram to the Shipping Federation, Liverpool, the Steamship Owner Association and the Chamber of Shipping, United Kingdom for any action they can take as to the possibility of utilising the prize ships for this purpose."

Sufficient Inducements Wanted.

Tramp tonnage is available which is not suitable for transport. If the exporters will offer a rate sufficient, and if the inducement is sufficient the vessels will go out in ballast. The exporters cannot expect normal rates at the present time with so many vessels required for war services and all German and Austrian ships tied up. I learn that the Harrison, Hall, City and Anchor Lines intend to replace requisitioned ships by tramp tonnage and if the routes continue open they expect for the future to supply sufficient tonnage.

Piecegoods Merchants and Importing Firms.

KARACHI, October 21.
The Karachi Satya Narayan Indian Piecegoods Merchant Associations have resolved as follows:—"The members regret that they cannot see their way to bear any part of the extra cost of freight and war risk brought about in consequence of the war. The hardships which piecegoods dealers have had to face for some considerable time past are well known, and these hardships have been rendered much more acute by the war and the consequent poor demand. Under these circumstances the members of this association feel sure that importing firms will realise that the refusal to accede to their request is not unreasonable or unjustified."

War Against German Industry.

An Enquiry by French Minister of Commerce

KARACHI, October 21.
The Acting French Consular Agent, Karachi has addressed a letter to the importing firms in Karachi stating that the Office National Du Commerce Exterior, Rue Pey Dean, Paris, which is a branch of the Ministry of Commerce and Industry desires to inaugurate an inquiry into articles of German and Austro-Hungarian origin which can be replaced by the French made articles and giving a list of 19 classes of articles which the French manufacturers are in a position to supply.

ORISSA.

The Khond Disturbance.

The True Cause of it.

CALCUTTA, October 21.
Official information of full details regarding the Khond disturbance in Daspal a feudatory State has not been received here but the Commissioner of Orissa reports that no more serious harm was done than the burning of the Chief's residence before Khonds were dispersed. The Raja is a minor and the State is under the management of the Court of Wards. No official account of the cause of disturbance has been published but a Cuttack correspondent gives the following reason:—"The Late Raja had no son at the time of his death and he adopted a boy. The boy was not liked by the Khonds who are strong willed and obstinate. They nominated one from among the relatives of the Raja so that the royal blood might continue in the dynasty. With a view to force the authorities to accept their nominee and to install him on the 'Gadi' about one hundred armed Khonds marched to the capital of the State and attacked the residence of the Political Agent and the Palace. They have now been dispersed and the situation relieved."

అస్మియా జన్మసల సబ్బు వ్యావారము.

హైందవ పాత్రామితులకు చక్కనియదును.

అస్మియా జన్మసలములకు భంగమునకును బ్రటిష్ మదేశమునకును చేయబడిన వ్యావారములలో సబ్బు వ్యావారము మొక్కటిగా నున్నది. ఈ ప్రయత్నమున తోడ్పడుటకు హిందూదేశము సమస్తమే యుండవలెను. గతవర్షము అస్మియా హంగరీ దేశములనుండి 23,000 పౌనులు విలువగల ప్రత్యేకముగల సబ్బులు యాదేశమునకు వచ్చియుండెను. గృహస్థశ్రీమునకును బట్టలకును పనికివచ్చు సబ్బులు చేయుటలో బ్రటిష్ దేశము శ్రేష్ఠతమును బడసి యున్నదనియును గుంగధముగల సబ్బులను చేయుటలోగూడ ప్రసిద్ధినియును లభించునరకసంఖ్యమువారు ప్రకటించిన కరపత్రములలో నూచించి యున్నారు. 1912 లో బ్రటిష్ దేశమునుండి ఎగుమతియైన అస్మియా రకముల సబ్బుల వెల మొత్తమును గలసి 2,092,700 పౌనులయినది. 1912 లో జర్మనీదేశమునుండి 451,200 పౌనులును, అస్మియా నుండి 108,200 పౌనులును వెలగల సబ్బులు ఎగుమతియైనదియుండెను. కాన బ్రటిష్ దేశపు సబ్బుల ఎగుమతియైనది హెచ్చించుటకు చాల నవకాశముగలదనియున్నది. అందు ముఖ్యముగ మంచిరకముల విశేషముగ పంపబడుటకు చాల విలుగలదు. 1912 లో అస్మియానుండి మంచిరకముల సబ్బులు యిండియా దేశమునకు పంపబడినదేగాక చీనాకు 18,000 పౌనులును, టర్కీకి 11,000 పౌనులును పంపిరకముల సబ్బులు ఎగుమతియైనవి. జర్మనీ నుండి 1912 న గూడ పోషాపీన పేరుపేరకముల సబ్బులుగూడ నిలువ ఎగుమతియైనవియున్నవి. అస్మియాను 12,000 పౌనులు; చీనాకు 12,400; జపానుకు 1,200; టర్కీకి 5,000; దుబాయ్ నుండియు 87,500; అర్జెంటీనాకు 14,400; బ్రెజిలుకు 5,100; అమెరికాకు సంయుక్తరాష్ట్రములకు 67,600 పౌనులవిలువగల సబ్బులు పంపబడినవి. ఈదేశములలో టర్కీకితప్ప తక్కిన అస్మియాదేశములకునుగూడ బ్రటిష్ దేశపునుండియిదివరకే సబ్బు ఎగుమతియగుచున్నది. కానిపుడు అస్మియా జర్మనుదేశములనుండి సబ్బు పోటీలలోకాపుటవలన కలుగులాభ మంతయును ఆర్యులముగ బ్రటిష్ దేశపులకే లభించుట విధాయకము.

కోర్టు వ్యవహారములు.

[న్యాయమూర్తి: సహాయకమండలి.]

అయోగ్యుడగు కార్యదర్శి.

అయోగ్యుడగు అను మారుత్యుల నిలింబరయ్య రసనాది "తిరుమంగలం రూరల్ క్రెడిట్ సొసైటీ" అనుపేరుగల పరపతిసంఘము (ఇది 19-8-వ సంవత్సరమున స్థాపించబడెను) నకు కార్యదర్శి. 1912-వ సంవత్సరమున ఆయిది పనిచేయుచుండెను. దీని కార్యదర్శియగు యా చిలింబరయ్యను, నమ్మకద్రోహమునకై (ముద్రాదోషంగం లిఖించుటచేసి నందులకై మూడు) దొంగసంతకముచేయుటచేన ప్రత్యులగిని మోసముచేసిందలకై మూడు, తప్పులెక్కులు వ్రాసినందులకు అంతు మొత్తము) పందెంతు నేరములకై నే 100 నెవెక్ కోర్టువిచారణకు పంపబడినది. సంఘపు ప్రెసిడెంటు వీ రొక్కరి యధీనము నందె యుండియుండ లేదుగాన, నేరమును రుజువుపరచుట కక్కుముగాన, నమ్మకద్రోహమును నేరముకొరతేబడిన మునునాచారును వదలుకొన బడినది. 2) రూరముల ప్రత్యులగి కోర్టు సంతకముచేసి, దారిం మోసముచేసి నుపయోగపరచి, సొసైటీ బుక్కులలో తప్పులెక్కులు వ్రాసినందులకు గాను ప్రస్తావన నెవెక్ విచారణకు గెను. దొంగచేవ్రాసుచేసిన ముద్రాయుద్ధిని నిరారణ చేయుటకు తగినసాక్షిలనులేక, గాని, సంతకము దొంగసంతకమేయని నెవెక్ జడ్జిగా రిభిచారు మొసగి. మతియు, తక్కిన రెండు నేరములను రుజువై నవయు, ముద్రాయ దోషము చేయనియు వారు అభిప్రాయపడిరి. నెవెక్ జడ్జి గ్రామ ముద్రాయకి, నానుగొండు కలిగియు విధించిరి. హైకోర్టు అప్పీలుచివారము, దొంగసంతక ముకో గూడిన ప్రత్యుల మోసముచేసి నుపయోగించెను నేరమును రద్దపరచి, న్యాయమూర్తిగారు తీరు మూడేండ్లకై తీర్చిదిరి.

[న్యాయమూర్తి: అడ్వొకేట్ జడ్జి, జడ్జి కుమార స్వామిరాష్ట్ర గారులు]
కలవరుడి మరణము.

కర్నూలుజిల్లాలో వైయతముగలదు. ఆమరాధిపతిగారి కిప్పులు నాలుకొట్టినట్లు. మతమునకుచేసిన గ్రామము పూర్వ గ తనయధీశమునమాత్రమే యుండవలెనను మతాధిపతిగారి వాదమువలన వానికి కిప్పులగు నాలుకొట్టెట్టుమను వ్యాధ్య మేర్పడెను. ఈవ్యాధ్యము పరిష్కరింపబడునంతకాలమునకును నిర్వర్తించుటకుగాను రామనాథపురం హెడ్ అసిస్టెంటు కలెక్టరు మేజిస్ట్రేటుగా గాగ్రామమున కొకనీసరును కేమించి, వ్యాధ్యముజరిగెను. తుట్టుకుడు హైకోర్టువారు వానికి అనుకులముగనే తీర్పుచేప్పిరి. ఈతీర్పువారి ప్రీవీకౌన్సిలునకు అప్పీలుచేసికొనుటకు అకజ్జనొసగుటకును, ప్రీవీకౌన్సిలు అప్పీలు పరిష్కరింపబడునంతక కిసీసరును పనిలోనుంచుటకును ప్రార్థించుచు నాలుకొట్టెట్టు హైకోర్టునకు అప్పీలుచేసి కొరె. కిసీసరునలోగిరించీగ్రామమును తనయధీశముచేయుటకు కోరుచు మతాధిపతిగారుకూడ హైకోర్టుకు పిటిషన్ నెట్టు కొనిరి. న్యాయమూర్తిలు, ప్రీవీకౌన్సిలు అప్పీలు పంపు కొనుట కనజ్జనొసగిగాని, నాలుకొట్టెట్టు రెండవగ్రాధ్యము నిరాకరించి, మతాధిపతిప్రార్థన సంగీకరించి, గ్రామమును మతాధిపతి స్వాధీనముచేయుటకు కిసీసరును కుత్తొచ్చుచేసి, ధరాకతుచెల్లించి కోర్టులోని వైకమును తీరికొనుటకు మతాధిపతిని కోరియున్నారు.

న్యాయమూర్తిలు ఎయిలింగు హానేగార్లు.
ముద్దాయి నిర్దోషియని నదిలి చెట్టుబడుట.

తిరువల్వేలి జిల్లాలో నొకచోట నొకడు నాకరినాండి తొలగింపబడినందున, తా నలుల తొలగింపబడుటకు కారకుడయిన యాతనియింట గత నాక్ నెల 21 వ తేదీ గాత్ర ప్రవేశించి, యాతనిభార్యయగు సుత్రమ్మశ్రీమ మొయొక్కకుడిచెవిని, యందలి యాభరణముతోడ, చాలాఅను కోసె ననియు, నాయానుగలు నానిని గుర్తించిరనియు, దానాతే బడిన. నెవెక్ విచారణ జరిగెను. నేరము బుబాకయినదని జారీయై అభిప్రాయ మొసగి కాని, నేరము జరిగినపుడె గుర్తించితి మనియు, వాని నెరుగుదుమనియు చెప్పిన ఆయా లుగలు గ్రామ మునమునద్ద తొలగింపబడి నేరమును రిఫార్మచేసినపుడు వానిచేయన చెప్పబడుటకు పుష్కరించుకొని నెవెక్ జడ్జిగారు జారీయై అభిప్రాయము సంగీకరించ బాలక విషయమును హైకోర్టునాకి తెలియచేసిరి. హైకోర్టువారు నెవెక్ జడ్జిగారి అభిప్రాయము సంగీకరించి, ముద్దాయిని నదిలిచెట్టుల కనజ్జ నొసగిరి.

[న్యాయమూర్తి: ఎయిలింగు హానేగార్లు]
డొంగిత్తు సిరివరచుబడుట.

తెలంగాణ జిల్లాలో మాడిశ్రీనగ్నియను వాడికడు తనయన్ను తలవారి కత్తికోబాది పుత్తెనలగొట్టి చంపినందులకుగాను చార్జి కాబడినది. తనకు పెండ్లిచేయమను కోసము వచ్చి కోపోద్రేకముచేత తానెట్లు చేసినటులు ముద్దాయి చెప్పెను. ముద్దాయి తనయన్ను చంపెననిజేమేగాని, చంపవలెనను నుద్దేశముతో ప్రవర్తించలేదని ఆనెస్సరును అభిప్రాయ మొసగిగాని, తెలంగాణ నెవెక్ జడ్జిగారు సందర్భములను గమనించి, యాభిప్రాయము సంగీకరించక, ముద్దాయికి డొంగిత్తు విధించిరి. హైకోర్టు అప్పీలునం దొంగిత్తు తీర పరుచబడినది.

[న్యాయమూర్తి కుమారస్వామిరాష్ట్ర గారు]

నమ్మరాబట్టుకొనుటకై తెచ్చిన దావా.
కుమారాను క్రీష్ణకవిస్థావ్రాత్రికి ప్రాప్తమునకు వాని; శంకరసా, మున్న గాగల నలుగురు ప్రతివాదులు. ఈస్థావ్రాత్రి కుమరసా నండుటచేత ఒకనాటుకొట్టెట్టు కంపెని నారి స్వాధీనము చేయుటకు, వారు మొరట్టిముగ్గురు ప్రతివాదుల లను స్థావ్రాత్రి పశులను మాయమొనుటకు కేమించిరి. నాల్గవ ప్రతివాది స్థావ్రాత్రిలో "విస్"ను చేయుపనివాడు ఇటులుండ , గా స్థావ్రాత్రి తనస్వాధీనమునం దువలసిన న్యాయమును చూపగా కోర్టువారి అప్పీలు నిచారణలోనది ప్రసారవ్యాధ్య మునందలి వాదియొక్క స్వాధీనము చేయుటకు ఇటులుండ కాలుయా వాదిస్వాధీనముగా గా, మొరట్టి ముగ్గురు ప్రతివాదు లును బాలవ ప్రతివాదికి బోధించి, నానిని, వాదికొలుపునుండి

నిలిపివేసిరి. ఇది 1912 ను మే నెల 10 వ తేదీనాకు జరగెను. అందువారి, వాది ఆనాలవ ప్రతివాది స్థావ్రాత్రి నొందగజాలు అనువారిని కేమించుకొనెను. వానియొద్ద వాకి కదలుకొనవలెనని యా ముగ్గురుప్రతివాదులు గోవింద రాజునుగూడ ప్రేరేపించిరి. వాడును మాయకొనెను. మే నెల 25 వ తారీఖునాడు నాల్గవ ప్రతివాది మల వాకినద్ద కొలువు లోచేరి ఒకంబడిక వ్రాసియచ్చి కనచేయుటకు ప్రార్థించి చెనుగాని, ఆ సంవత్సరము జూన్ 5-వ తేదీకాక వాడు పని చేసెను. ఒకంబడికవిధుల సరిక్రమించి పనిని మాయకొనుటకు మొరట్టి ముగ్గురుప్రతివాదులును వారిని మరల ప్రేరేపించిరి. పిమ్మట జూలై నెల తుదవరకు మొరట్టిముగ్గురు ప్రతివాదులును నాల్గవవానిని, గోవిందరాజులును బోషించుచుండి యనంత రము పంపివేసిరి. అందువారి ఆగస్టు నెలలో నాల్గవ ప్రతివాది మల వాకినద్ద కొలువులోచేరెను. ప్రతివాదుల చ్యాలనన తనకర్తవ్యాలలో మే మొదలు ఆగస్టు నెలవరకు పని జరిగలే దనియు, అటుపిమ్మట పనిజరిగినను సరకుకొనవారు తనవద్ద వ్యావారమును మానుకొనిరనియు తెలియచేసి, యా కారణ ములవలనతనకు గలిగిన నష్టమునకై ప్రతివాదుల తనకు 10000 రూపాయల నియ్యవలసినదని యుత్తరువుచేయుటకు ప్రార్థించెను. వాది చెప్పినవంతియు నెట్లమని మొరట్టి ప్రతివాదులు ముగ్గురును వాదించిరిగాని, జడ్జిగారు 5000 రూపాయలను వాదిపక్షమున డిక్రీయొసగిరి.

చాలీచు కోర్టులు.

ఎగ్జుక్యూ.

మహమ్మదుబాద్ అనువాడు యిప్పటికి మూడు పర్యాయములు తీరుకొనినవాడు. వీ డీనెల 1వ తేదీగాత్ర గుమారు ఒకటింపావుగంట లప్పుడు తిరువల్లి కేజీ డివీ వెంకట సామినాయుడు పీఠిలో తిరుగుచుండెను. అప్పుడు కినివద్ద నొక కత్తి, అగ్నిపెట్టి, వెయ్యునాంగు యావస్తువులుండెను. ఆ పీఠిలో ననేక గృహములు మూయబడి, బీములువేయబడి యుండినవి. ఇట్టిపీఠిలో వైయట్టికస్తువులతోడ వీ దావేశ టప్పుడు తిరుగుచుండగా ఇక స్పెక్టరు నెకలవ గారు వీనిని చూచిరి. ఇప్పు డేల యిచ్చటికి వచ్చితిమనియుగ గా వీడు జవాబుచెప్పలేకపోయెను. అంగవారి ప్రోటోసువారు వీనిని మేజి స్ట్రేటుగారివద్దకు తీసికొనివెళ్లగా, వీనిని బామినాయుడ వదలుటకు వారనజ్జ నొసగిరి.

లై నెక్సులేకియే నల్లమందు నుంచుకొనియుండినంగల కేవలకు రెండుపర్యాయములు తీరుకొనినది, యిప్పుడు మరల అట్టి నేరమునకై చార్జి కాబడిన బహ్మచ్ఛికి మేజిస్ట్రేటుగారు రూపు 40 లు జరిమానా, చెల్లించనియెడల, రెండు నెలు కేరస ఖయ్యు విధించి.

జాబ్బులెక్.

చాకలపేటలో ఆదిమూ: నాయక అనునానని యొ టినుండి కొన్ని యిల్లెపాత్రల నీ నెల 5-వ తేదీనాడుదొంగ లించి నందులకు గామరంగ్ అను హిందు వొకడు చాజ్జ చేయ బడినది. వీ చారణలో నెలెక్ నెక్ నూహించుటకు కచ్చాకోపోస్టిక గారు ఒకసారి సాక్ష్యమువలన ముద్దాయికి పిచ్చిపట్టినదియు, తనపక్ష మున బానించుకొనబాలవనియు నేర్పడెను. ఈసందర్భమున మేజిస్ట్రేటుగారు, క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూటో 463-వ నెక్ సి ప్రకారము, గన్న మెంటువారి యర్జనపువచ్చువరకు ముద్దాయిని నెలెక్ నెక్ నూహించుటకు తుత్తరువుచేసిరి.

హంగిగొండ ఫీల్డుఆర్టిలరీ డ్రెయివరుగు జీహార్ దాబు ఖాక్ అనువాడు యా నెల 15 తేదీన తనస్నేహితులతోడ చీనాబాబుగోడ్డులో పెల్లమండగా, పొచ్చి మాయమండి, తే నెయ్యుళ్లనువాడు డ్రెయివరుగూడ మతాత్మకపడి, యాతని జేబులోని రూకలనుంచి సంగ్రహించి, మోతయండిక పొన్ను సామివైపునకు విసు వేసెను. వాడు గాని పెల్లమొన పరగెత్తు ముండెను. అంతట వై గనెను, వానిస్నేహితులను వా నిద్ద రిని వెంబడించి, వానిని పట్టుకొని వాకిను గా స్వాధీనము చేసిరి. రెండవముద్దాయి యానెక్ కాలుపర్యాయములు తీరు నుండియున్నాడు. మేజిస్ట్రేటుగారు మొరట్టిముద్దాయికి వీరి మున్ను 14 ఏంకు, ప్రుండ్రెండువెల్లులు, రెండవవానికి శంపేండ్ల కలిగియును విధించి.

రాజనీతి కోవిదులు

పోగచుట్టులు.

నీకు చెందచుట్టల నిచ్చినప్పుడు వానిలో పెద్దదానిని బలమైనదానిని పెంచి తీసికొనుచు చుట్టల నాణెమును గురించి చెప్పుకొన్నప్పుడు కీర్తి శేషులగు ఛేంబర్లనుగా రనుచుండు వారు. చుట్ట ఎక్కువ లావుగాను ఎక్కువ రుచికరముగాను గూడ నుండినగాని ఆయనకు సాధారణముగా నచ్చుటలేదు. ఆయన కాల్పు పెద్ద నల్లచుట్టలను బలమగుటల గలవారుగాని పూర్తిగా కాల్పులేరు.

ఛేంబరులేనుగాని సమకాలీనుడగు హెన్రీ చాప్లెనుగాని పోగచుట్ట యనిన తలెరుగును. ఛేంబరులేనుగాను అనవ్యక్తముగానుండు పొడుగుపాటి నల్లని చుట్టలను తెగకాల్చెదరని చాప్లెనుగా రొకసారి ఇట్లా ఛేంబరులేన గాని దూషించిరి.

చుట్టకాల్పుటయేగాక పోగకు పొడిని గొట్టములలో ఛేంబర్లనుగాను కాల్పుచుండురు. ఆయనకాపొడి ప్రత్యేక మొక పోగకునమ్ము కింపెనీవారు సప్తయజ్ఞేయమందురు.

గ్లాడుస్తనుగారికి చేతగాని పనులలో చుట్టకాల్పుట యొకపని. ఒకసారి కీర్తి శేషులగు ఎడ్వర్డు చక్రవర్తిగారు విక్టోరియా మహారాణిగారు రాజ్యమేలు కాలమున అనగా ఎడ్వర్డు గారు ప్రిన్సు ఆఫ్ వెల్సుగా నున్నప్పుడు గ్లాడుస్తనుగా రింటి కొకనాటి సాయంత్రము విందునకేగిరి. గ్లాడుస్తనుగారానాడు మాత్రము సిగరెటును కాల్పువలెనని ప్రయత్నించిరిట. విందు జరిగిన తరువాత యవరాజుగారు గ్లాడుస్తనుగారితో మీరు కూడ చుట్టకాల్పుడని చెప్పగా చిత్తమని గ్లాడుస్తనుగా రొక సిగరెటును నోటబెట్టుకొనిరి. కాని క్రిమముగ నా మంత్రిగారికి పోగచుట్టయిన మిలిమిరిన యసహ్యత కలిగినది. ఒకసారి ఆయన కార్యదర్శిదగ్గరకు రాగా "అబ్బా చుట్టవాసన చేయు చున్నదని" మంత్రిగారు విసుగుకొనరట. వాసన వేయవచ్చును. నేను సర్ విలియం హార్క్లెయ్గారితో నొక యరగంటసేపు ముచ్చటించి వారిచెంతనండియే వచ్చితినిని కార్యదర్శి చెప్పెను.

ఏమి హార్క్లెయ్ చుట్టకాల్పునా? అటులైన నాదగ్గరకు కచ్చుకపప్పు దాడుపులను మార్పిరావలయునని నీవతనితో మర జక చెప్పవలెను నుమి అని గ్లాడుస్తనుగా రనిరి.

ఇప్పుడు మంత్రిలసభలో నున్నవారందరిలోను లార్డు హార్లేనుగారు చుట్టలను విపరీతముగా కాల్చెదరు. వారమున కాయనకు లెక్కలేనిచుట్టలు ఖర్చగును. లూలా హార్క్లెయ్ గారు ఎరల్ బిషాపుగారును సిగరెట్లను విపరీతముగా కాల్చురు. బానుబరన్సుగారు సక్కుత్తుగా చుట్టకాల్చురు. దివ్యకృష్ణము పెర జేరిన పిమ్మట చుట్టకాల్పుట యలవాటు. లారు లారుబర్న్సు గారు కూడ చుట్టల నధికముగానే కాల్చురు. ఒకసారి ఆయన పోగచుట్టమును నోటబెట్టుకొని కాగితిముల కట్ట నొకదాని నందుకొనిపోత నాగొట్టము నోటనుండి బాగ్కిరింపబడినది. చేత నున్న కాగితిములకట్టను కుప్పిరిద పారజేసి చివాలన నా గొట్టమునతీసి పగిలినదేమో యని ఆతురతతో ఆయన పరీక్షించెను. పగులలేదని. సమృద్ధము కలిగినతరువాత ప్రాణములు గూటబడినవి. అప్పుడాయన ఆగొట్టమును భద్రముగా జేబులో పెట్టుకొనిరి.

లెబొవయరుగా లెన్నడును చుట్టకాల్పులేదు. ఆమెట గూడ ఆయనయే చెప్పిరిగాని ఎప్పుడుమాచినను ఆయననోట సిగరెట్టులేని విషయములేదు. మార్కుట్టయినగాను కారను కాలు గొట్టమును నోటినుండి తీయటమేలేదు. ఫాక్టరీ గొట్ట ములోనుండి పోగపోవునట్లు ఎల్లప్పుడును ఆయన పోగగొట్ట మునుండి పోగపోవును నేయుండును. నేను మితముగా కాల్చెద నండి. నేను భోజనము చేయునప్పుడును నిదురపోవునప్పుడును గొట్టము దగ్గరకు యిట్లని యాకడనుచుండును. అధిక మామూలుగా రోజుకు 40 పెద్దచుట్టలు సరిపోవుచుండును.

డాక్టరు జేమ్సుకామరెను తీసు ఆమె స్కాట్లండుదేశపు మతగురువు పోగచుట్టను మిక్కిలి భాషించుచుండెను. కడుపు నిండుటకు భోజనము నొసంగినటులే, నోటియనుచి పోవుట కీచుట్టకు చేవుదొంగెనని యాతడు చెప్పుచుండువాడు.

స్విట్జర్లకవీశ్వరునకు పోగచుట్టనున్న పరమాసహ్యము. అరబ్బికనాడు క్లబ్బునకువెళ్లగ పోగచుట్ట తొగినివారు లేని గది కనవడలేదు. ఒకటవజేమ్సు బ్రోహి, క్రూరుడు, బుద్ధిహీను డు, అబద్ధమారువాడు, పిరికియుడైనను నేను వాని ప్రేమించును. వాని పూజించును. ఏలయిన ఈపాడుచుట్టను త్రాగుట కనిపెట్టిన చందాలుడగు రెలెగొంతుక జేమ్సు కోసి నా డని య కవి యనెను.

జాబులు.

I

బండెలదొడ్డు - పశువుల పాట్లు.

అయ్యా,

నేనుకడచిన నెల 10 వ తేది ఉదయమున భవశేషరం బండెలదొడ్డి చూచితిని. ఈదొడ్డి గ్రామంలోనికి వెళ్లువైకో డ్డుకు ఆతి సమీపములో ఉన్నదికాని గవర్న మెంటు ఉద్యోగి గుండు దొడ్డి తనిఖీచేసి యిందులోగల యిబ్బందిని నివారించి నట్లు కనుపడెను. అతిశయములవలన పశువులలోక్కుడు వలన దొడ్డి గుమ్మముపై అనగా లోపలి భాగముందు ఖాళీ ప్రదేశములో, ఒక ఆడగలగున వన్నపు. నీరు నిలుచుటచే రొంపిగా నున్నది. ఈ రొంపిగా నున్న భాగము నుమారు 20 చదరపు గజముల స్థలముండును. ఈ భాగమునకు పడమర వెంకట సావదీయున్నది. వెంకట చావడిలో పశువులందు టకు ఆనుకూలముగానున్నదిగాని రొంపిగానున్న స్థలమందే పశువులు నిలుచుండు చున్నవి. బస్తీలో దొడ్డియే యా ప్రకారముగా నున్నప్పుడు పల్లె గ్రామములలోని దొడ్లసంగతి కేలుగ జప్పు నక్కరలేదు. పశువులకు బండెల దొడ్డిలోనిలన యున్న రోజులకు మేత ఖర్చు క్రిందకొంత సామ్యము మనస బులు వనూలు చేయుచుండుట మట్టుకు కలదుగాని పశువులకు మేతఖర్చు క్రింద పుచ్చుకొనెడి డబ్బులో నాల్గవంతు డబ్బు ఆయినను ఖర్చు పెట్టి పశువులకు పచ్చుగడ్డిగాని వట్టిగడ్డిగాని కొనివేయుచున్నట్లు కనుపడెను. నోరెలుగని పశువులపట్లదయా గ్విచ్చుదయలయ రిజిస్ట్రా యినసైక్లరు గారు తహశీలు దారుగారు మొదలగు వైఆఫీసరు అప్పడప్పుడు బండెలదొడ్డు తనిఖీచేయుచు పశువులకు మేతవేయు చుండునటలన రొండి లేకుండ నుండుటకుగాను కంకరగాని యిసుకగాని పోయించి దిమ్మనెచేయించి వర్షపు నీరు యెప్పటి కప్పుడు నువు చుండు లాగున ఖాళీ స్థలమందుండే కాంపాండు గొడలకు తూములు పెట్టించి యేర్పాటుచేయించునటలను ఆజ్ఞాపించి పశువుల యిక్కట్టులను బాప ప్రార్థించుచున్నవాడను.

రాజమండ్రి వాలెపు - బంగారాజు.

II

తిరుపతి శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాశాల.

అయ్యా,

మనదేశంబున సమస్తజనలకును ప్రత్యక్షదైవంబని నేవింపబడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుని దివ్యక్షేత్రంబగు నీ తిరుపతి పురంబున గడచిన 20 సంవత్సరములుగా వైకనిన పేరుతో నొకసంస్కృత విద్యాశాల విలసిల్లుచుండుట యెల్లవారికి విదితమైయున్నది. ఇయ్యది శ్రీ వేంకటేశ్వర దేవస్థానము యొక్క ద్రవ్యమువలన తద్విచారణకర్తలగు శ్రీ మహాంతు వారిచేత బోషింపబడుచు వచ్చినది. అట్లు దేవస్థాన ద్రవ్య ము నీ పాఠశాలకు వినియోగ పరచుట న్యాయవిధమని న్యాయవాదులు అభిప్రాయ పడిండున శ్రీ మహాంతువారు విధిలేక దేవస్థానద్రవ్యము నిచ్చుటను 1-2-1914 తేదీనుండి నిలిపివేసిరి.

ఇవిధంబున నీ పాఠశాలకు మహావిపత్తు వాటిల్లిగా నీదురవస్థనుండి దీనిని తప్పించు నుద్యమించి గీర్వాణభావయం దాదరముగల కొందరు మహాశయులు విచారణ సభ్యులుగా నేర్పడి బోధాద్యవంతులగు ధనికుల సహాయమువలన దీనిని బోషించుటకు నుపకమించిరి. శ్రీయుతులగు మ.గా.రాశ్రీ, హైకోర్టు జడ్జి. టి. వి. శేషగిరయ్యగారు, (వెసిడెంటుగా ను. హైకోర్టు వక్టీలు యన్. శ్రీనివాసయ్యగారు వారు సి. పి. రామస్వామయ్య గారు, సి. రామానుజం పెట్టిగారు, దివాన్ బహదూరు గోవిం సు చతుర్భుజదాసు వారు ప్రేజ రద్దుగాను, వా. కుప్పసామ గారు. హాసరి నూపరంబెం డెంటు. అందు వెక్కిరిగా నియమింపబడిరి. ఇంతవరకు చందాలు యిచ్చినవారి నామధేయములును, మొత్తములున్న క్రింద వివరించబడియున్నవి.

కె. శ్రీనివాసయ్యగారువారు హైకోర్టువక్టీలు. రు. 250-0-0 యన్. శ్రీనివాసయ్యగారు 250-0-0 సి. పి. రామ స్వామయ్యగారు 250-0-0 మి. సెన్ అనినెంటుఅమ్మగారు 250-0-0 టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు 150-0-0 రాజా నరసింగరెడ్డిగారు హైదరాబాదు 100-0-0 బెల్లూరు జగ్గయ్య శెట్టిగారు 26-0-0 బహ్మపురామకృష్ణశెట్టిగారు 12-0-6.

వైకనినచందాల వలన రెండుమాసములు పాఠశాల కార్యములు యథాప్రకారము నిర్వహింపబడినవి. ఇకను మూడు

మాసములలో పాఠశాల విషయమైనవిల్లిగవర్కెంటువారి చట్ట నిర్మాణసభలో ప్యాసుకాగలదని అందరికిని దృఢమైన నిశ్చయముగలదు. అంతవరకు ఈపాఠశాలను మహాపురుషు లానం గు చందాద్రవ్యముల సహాయము వలననే నిర్వహింపవలసి యున్నది. పాఠశాల నిర్వహణమునకు ప్రతిమాసమునకు 600 రూపాయలకు లెక్కవలేక కావలసియున్నది. ఈపాఠశాల యందు వేదము, ద్రవిడప్రబంధము, తెగ్రము, మిమాంస, ధర్మ శాస్త్రము, వ్యాకరణము కావ్యశాటకాలంకారములు, మున్నగు విషయములు విద్యార్థులకు బోధింపబడు చున్నవి. విద్యార్థులకు భోజన సౌకర్యములను విద్యాశాలాధ్యక్షులే చేయు చున్నారు. ఇట్టి మహానియ విద్యాశాలను పోషించుట జనులకు నుత్తమధర్మంబని వేణుగ జెప్పవలయునే! కావున భాషాభిమాను లగు నుదారగుణ సంపన్నులు యథాశక్తిని ద్రవ్యములొసంగి దీనింగాపాడుదురుగాక యన్ప్రార్థించుచున్నాడను. చందాలు ముద్రానులో పె రిఫ్ గారగు మ.రా.రా.శ్రీ.దివాన్ బహదూరు గోవిందదాసు చతుర్భుజదాసుగారికైనను మాపేరటికైనను బంపవలెను.

తిరుపతి ఎ.కె. కుప్పసామయ్య, కార్యదర్శి.

III

సంఘసంస్కరణసభలు - నిరసనము

అయ్యా

ప్రతిసంవత్సరము కృష్ణామండలసభలో నొక సంఘ సంస్కరణసభను జరుపు చుండుట మిరంద రెగిన విషయ మేకా? ఇప్పుటి కిరువది మూడుసంవత్సరముల నుంచి చిన్నముగా జరుగుచున్న యీ సభ కలన ప్రయోజ కొంచెమైనను కానరాదు. కారణమేమన ఈ సభకు వచ్చు వారు హూణవిద్యయం దారి తేరిన నవనాగరికులు కప్పు కాస్త్రములయందు గాని మతమునందుగాని సమృద్ధముగల వారగు పూర్వాచార పరాయణు లెవ్వరు రాకుండుటయే ముఖ్య కారణము. ఈ సభయొక్క ముఖ్యోద్దేశములు శ్రద్ధతో వివరింప వలసిన వారును తమకు గల మూఢనమ్మకమును మరల్పవలసిన వారును నూతన మార్గమును ద్రొక్కవలసినవారును పెద్దవాచే గాని పిన్నవయస్కులుకారు. ఇప్పుడున్న వారిలో నెక్కువ సంఖ్యగలవారు పూర్వాచారపరాయణులు గాని నవనాగరికులు కారు. వారిని సరియైన త్రోవకు ద్రిప్పటయే నిజమైన సంఘ సంస్కరణల ముఖ్యోద్దేశ్యము.

ఇక నవనాగరికులన్న ఏపదిమందియో తప్పకక్కినవారు సంఘ సంస్కారముని పేరుపెట్టుకొని సభావేదికవై అగ్రాస నాధిపునిచెంతనిఅచి మందిరము ప్రతిధ్వనులీన కన్యావిక్రయవర విక్రయములుకూడవనియు శ్రీ పునర్వివాహమత్యంత శ్రేయస్కరంబనియు అతిశాల్యా వివాహంబు లనగ్ధదాయకంబులనియు నిమ్మకాయల నద్దరించుటయు సమద్రయాన మొనర్పుటయు దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణములనియు గంభీరపన్థాన మొసగి గృహమునకురుడొచ్చిన, వెనుకతామిడిన యువనాగ్రసమెదియో మరచి పుత్రికలకు కవలీనె పెండిచేయుటయు మాతునకు కట్టుమును మిషను ద వేనవేలుకొనుటయు కన్యావిక్రేతల పంక్తిని భోజనమునరించుటయు సమద్రయాన మొనరించు వారిని కులభ్రష్టులని నింపించుటయు మొదలగుదుష్కార్య ముల కలవాటుబడుచున్న వారి నెందరినిగానము. పుటూటలేల యికపటసంస్కరణ సభయందుచెప్పనది యొకటి. యింట నాచరించునది శ్రద్ధాకటికుగుచున్నది. వీరిని లెట్టుకొనియే నా అభివృద్ధి జేయవలెనని తలచుట! ఇప్పుడు మనఆంధ్ర దేశమున వాక్కురులు గాక కార్యశూరులు కా వలసియున్నారు. కార్యశూరులకు సభలుగాని డాంబికోప న్యాసములుగాని మెంతమాత్రము ప్రయోజనములుకావు. అందుకు వారనుమతిం పను అనుమతింపరు. వారిమనోవాక్యాను కర్మలనుంచినది తలచినకార్యముల నితరులుకూడవని వాదించి నను దూషించినను లెక్కనీయక యాకార్యముల గావింప వారి అంతరాత్మ ప్రేరేపించుచుండును. అట్టివారే దేశాభి మానులును సంఘాభిమానులును ఆంధ్రమాతకు నిజమైనపుత్రు లును పురుష నామ మకు తగినవారునునై యున్నారు. కావున సంఘసంస్కరణసభవలన కార్యమిసుమంతయు కానరాదు ఇదెట్టిమేలును సంఘమునకుజేయలేదు. దీనికై ప్రతిసంవత్సర మువయోగపరమ ద్రవ్యము వృథయగుచున్నదని వ్రాయుటకు మిక్కిలి చింతిల్లుచున్నాడను. ఈసంవత్సరము జరుప నిశ్చయించినసభను జరగవలెండ నిలుపుటకాని అట్లుజరుగుటకు వీలులేకున్న ఈసభయందు దీనంగతులనుజర్పించి ముందుసంవత్సరమునుంచి ఈసంఘసంస్కరణ సభజరగకుండ ఆపుదల చేయుటయుగాని కలంకమున్నయెడల సంఘమింతకన్న హీన దశిమవచ్చునని నొక్కనక్కాణించుచున్నాడను. ఇంతగా వ్రాసినందుకు నన్ను ఓషింపగోరుచున్నాను.

బహ్మపూర్ణ పట్టాభిరామశర్మ

అమృతాంజనము AMRUTANJAN.

అమృతాంజనమునకు సాటియైనదెందు అమృతాంజనమే.

అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన చేశమునందంతటను

అమృతములు అంజనములు వెలసినవి.

ప్రతియింటను నుంచదగిన చక్కనిమందు. చక్కనిడబ్బితోసహా సీసా 1-కి 0-8-0 డబ్బా 1-కి 5-4-0.

రాగపురవస్తుచంద్రుని శాలయూ దియ్యబడిన పతకము.

గొప్పగొప్పవాడివలనను గొప్పవాళ్ళయలనను

యోగ్యతాపత్రములు పొందినవి.

వారమునకు వేలకువేలు సీసాలు విక్రయము.

ప్రతిదుకాణమునందును చిక్కగలదు.

పంచభాషి చీటిని చూచుకొనిన మోసముండదు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పుల మాన్పును.

వాయువుపోట్ల బాపును.

పార్శ్వపు నొప్పుల

బారదోలును.

ఉబ్బినమునకు ఉత్తమము.

వాపులను ఖండించును.

అమృతాంజనమును కొనినవారు లేరు.

వెల స్వల్పము ! ఫలమధికము !!

అమృతాంజనము

జెలుకుల బేధించును.

దగ్గును తగ్గించును.

దురదను దొలగించును.

తేలుబాధను తీసివేయును.

గాయము వుండ్లకు

ఘనమయినమందు.

అమృతాంజనము జగత్ప్రసిద్ధినిగాంచినది.

సువాసన గలిగియుండును.

దంతచూరము

పంటినొప్పులకు మంచిపాడుము. సువాసన

గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.

డబ్బా 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మంచుతోతడిపి

పెట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే.

జీరరసాయనము

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్నిమాంద్యము,

వలబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు.

25 మాత్రలుగల డబ్బా 1కి వెల 1-4-0

గజ్జికెలైలము

చిన్న పిల్లలకు మంచిమందు. ఈతైలము

నాలుగుపూటలురాచినతప్పకపనిచేయును.

డబ్బా 1కి వెల 0-3-0 అణాలు

వగుళ్ళకు తైలము.

అటకాళ్ళు, అటచేతులు, చర్మము,

కారకమువలనను శీతగాలివలనను పగిలిసిరు

కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును.

ఈతైలమును రాచిన వగుళ్ళుమాని జలపో

యి మంచిచర్మము రాగలదు. వగుళ్ళనొ

ప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము.

వెల డబ్బా 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. వేరు.

మోహినీ తైలము.

మెదడుకు, కండ్లకుచలువజేయును. వెం

డుకలు నుచుపుడేరును. కురులుపురుగును.

5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమువద్ద చర్మము

లావు బారిమొలలుపర్చి కాయమిత బాధగలు

గును. డబ్బా 1-కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మాత్రలు.

కలరాతగిలినవెంటనే మందుతినుట ఆవ

శ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.

12 మాత్రలు డబ్బా 1-కి వెల 0-6-0

తేలు మందు.

ఈమందును కుట్టినచోటరాచిన బాధ

మాయమగును. ప్రతియింట నుండదగినది.

సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, రక్తవృద్ధికి,

శక్తికి, వజ్రాయుధము.

20 మాత్రలుగలడబ్బా 1కి వెల 1-0-0

రోమహరి.

ఈభస్మమును నీటితో గట్టిగా కలిపి

వట్టించిన, రోమములు రెండు నిమషముల

లో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన

చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు.

డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0 వి. పి. తో 0-12-0

తామర తైలము.

తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జ, దురద, రసి

కారుట మొదలగువాటికి మంచిమందు.

డబ్బా 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి.

చలిజ్వరము, పుడుపుజ్వరము, మన్యజ్వరము

మొదలగుసమస్తజ్వరములకుకష్టాపధము

సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

చుండుకు నూనె.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టిరా

లుట, జల, గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి

మానును. దీనివలన వెండుకలకు హాని

గలుగక చక్కగ, బెరుగక గలవు.

సీసా 1-కి 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

కర్ణశూలహరి

కీ, కీ బొట్టును చెవిలోపొసిన బాధతగ్గును.

మంటయుండదు. త్వరలో మాన్పును.

సీసా 1కి వెల 0-6-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖిభోగి మాత్రలు.

కొడుకు సవామేహములకు ఈమాత్ర

లు బాగుగ పని జేయును. వీనిని తినుచు

పుంసపడిన చోట తైలమును రాయవల

యును. ఇవి రక్తస్పృశికి మేహకారక జా

డ్యములకు కూడ చాల ఉపయోగకారి.

20 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కి వెల రు. 1-0-0

చిరునామా:— అమృతాంజనండ్రిపో, ౬, ౭ తంబుశెట్టివీధి, బి.టి. మదరాసు.

